Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически партин Нохч-ГІалгІайн обкоман, Нохч-ГІалгІайн АССР Лаккхечу Советан Министрийн Советан орган («СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 29 (5119). | ШИНАР, 7 март 1972 шо. | Мах 2 кап. | Газет арадуьйла 1923 шера дена

АХАРХОЙ ЭГГАРА САГОТАГІА ЙОЛА ХА

БІАЬСТАННА КИЙЧЛУ

Партин XXIV съезда юрта бахамна къахьегархошна хьалхашка оттадаь декхараш кхета а деш, юрта бахама продукташ алсамъяхара кирах резерваш лехаш ба Шелан района «Южный» совхозера къахьегархой. Дукха ха яц совхоз бахаалараш кхеде йолаяна. Ши шу хьалха дІайийра бахаме дукхьаьнха нарсаш, помидораш, чабуц, кхьийраш. Хьуькъаш кхиита хургба хьогІ ахкар кхаш сагота бар механизаторш цу хана. Из дагадаьлла хьаш хиппалацар. хІанна аьлча лаьттанцара балхаш даккхачу говзалца чакхдаха Іемабар уж, цукхьа пар вІаштІехьдаьлар паччахьалкхента планагІа йоагІачул дукхха-дукхагІа продукци йоккха.

Укх шера кордача бригадин системах болх бе йолаеллай совхоз. ВІайиргІьяхьай йиь сомий бешаш лелаш бригада; 3 бригада бахаалараш кхедеш хургья. Цул совгІа ши бригада тракторин а я балхаш. ХІара бригада 60—65 сиг ва.

Ханнахьа чакхдалаш кхаш ледаделла лаьттанцара балхаш. Ала а аьха; хІара гектара тІа кхиппа центнер минеральни удобренеш а тайна кийчдаьл культураш дІае 405 гектар хола лаьтта. Къаьсттта дика тоадаьл бахааларш кургтоль кхаш. Эзар тонн органически удобренеш аьхлаи ника минеральни яраш аьхкачул тІехьагІа. Шеха аьхай сомий бешаман а. Бахьда укх шера хиниачв шолаьо йІоахьалой дукхача сомий гаьнаш. Из бахьан долаш бахама вІаштІехьдаргдаш маналгІа чуоца хаьрхІа хьачеш, гІамгІаш, хьайбаш чуда. Ала доцаш да цу хьакъехьа бахама специалисташа керда резерваш лехнага. Массала, цар лаьрхІад цу сомий метта 80 гектара тІа бахаалараш дІаде. Ахархоша дІакоргьа 30 гектар помидораш, 40 гектар бахцара горошек, 10 гектар хохаш, кхыдола бахаалараш.

ХІаналехьа дІахайтад бригадинта цар малагІа балхаш да дела. Сомий гаьнаш йоІаш, дІаний дІадоахаш я сомий бешаман ледаьш бригада укх деноцка. Лакхача темпаща къахьегаш ба механизаторш а. ПланагІа укх шера хьалхарча декадé ремонт е еараш 18 трактор мара йоацача мастерске маІарех тоаьь арахьяй 19 трактор. Ала хьаш да техникаль еш йоаа ремонт лакха качество йолаш йоага. Из кхита ца дича йиш е яц механизаторий, хІана аьлча лаьрхІа поместск я совхозе ремонт яь лахина техника балхашта кийча йий хьожаш. Нагахьа санна кхоачамбоцараш нийслолча техника ремонт яь ашкта даьрхІад, цул совгІа уж кхоачамбоаддараш дІадаха, ха а яа бехкевоачеа. Бахьда цунна кийсса дика лелаш кургалхоша материальни моральни стимулаш. Хьан тІехкхоачашдьча лу преми, хоастабу сийлен граматаца, приказаца. Цухухьа гІадбаха йиш йолаш ба механизаторш шоай кулганица хьадаьчох. Лоадам болаш хІана йисаяц цар ремонт е езаш, бахьда дукха я кийчьяь аьхина юрта бахама инвентарь. Ши бІаь наьхе, 24 нух, 11 хий детта установка, 14 селака, 7 малгал хьоала машен, кхыраш я механизаторашна тоаьраш.

ДукхагІа дола бахааларий гІа Іалаш а дах лакхача кондицеть дІакхехачаьд бахааларш кхедеча бригадаша. Йофрашка дахахкача дукхха дукхагІа да ш хьархІачул. Икх бІаь килограмм помидорий, 39 тонн бахцара горошка, 340 килограмм нарсий, кхитта дукхагІча бахааларий гІа да бахама Іалашдаьр. ХІаьта из хІаде дезаш доагІа 300 гектара тІа чуделлйтад хий дахад кхаш наладерана. Цухуйа темпаьй ала йиш я бахама къахьегархошна шоай темпаш йох ла йоІа укх шера хьувкъад дика хургба аьнна.

С. [illegible].

Ханнахьа чакхдоахаргда

Советски Социалистически Республикий Союза 50 шу дузача йислагІча пятилетка шоллагІча шера бІаьстий къаьстта бехктохаш и дукхкеча къахех болча къахьегамхоех лаьттача тха Калинина цІерагІча совхоза коллектива. Комсий плантацешка бІаьстан балхаш чакхдахара йоакхе опыт Іоаьй бІаьбама къахьегамхошь. ХІаьта а, къахьегамхой тоьшаш хІийрагІа комсий бешаманка ду балхаш ханнахьа чакхдахара чІоагІа къаьсто дахарена тха. Къаьстта дика кийче е ала бІаьстан балхашта.

ДІадахачa шера гураь дола кийчо ел ба совхоза къахьегамхой бІаьсти дергдолча балхашта. Эггара хьалха укх шера бІаьстан балхаш чакхдахара кхаш оттайир. Совхоза производственни совещание техка а техка технологически карта оттадаьд, хІара отделенега, бригадага дІакхачийтад из. Цудухьа хІана эррига отделенешка, бригадашка хоаш да малагІча сортах мел комсаш чуеза, чкьагІар даккхеш бахача малага йоаген уж мел дІакхийта еза. Отделенешта, бригадашта юкъе социалистически яхь йоаржайра договораш оттадаьд. ТІайийцад лакхе социалистически декхараш.

Совхоза партийни профсоюзни организацеша, дирекцие къаьстта теркам тІабахийтаб боллой керда квалифицированни кадраш кийчьяра. ХІара отделене болх бeш хилар комсаш йоІарий, хий даккарий, механизаторий курсаш.

БІаь совгІа сиг хилар цу курсашка дешаш. Царна хьехаш хилар совхоза отделенеи, района юртбоахаме управленеи специалисташ. Курсашка дийшар дешархошта — болалоашта комсаш мица та, малагІча хаьийки хІа ед, дІайоаьхийтар кий даллара, уорбаьаме культураша зе дача ед доаккача хІамайшта дуьъела кхоьсаш лоаттабара бакъошы, комсий плантацешка кхийцлахш бахкеш чакхдоахаш агротехника дІадаьар, кхиадар.

Боккха теркам тІабехийтар баьхлоашта экономически знанеш иларe. Из дисциплина хьехаш хилар экономисташ Валенияна Зина, Неткачева Тамара. Курсашка дешаш хинначарна цар дикагІа кхетадергдолаш дІаькха а дийцар совхозерча влапи долера аккордно-премиальни системах ю луча найдахи. Цу системагІа бригада эррига коллективe эха алапи, коллектива хІара къахьегамоче беча балхах тийна долга дийшар курсашка дешаш бегІачарна. Цул совгІа рентабельность мишта хьахул, продукци яикхарга дІадодар мишта лохле йиш е дийшар экономистама.

Совхоза производственни совещание, хьалха найда на мцаш йиса резерваш бехгел а яьа. БІаьсти дергдолча балхий плаш оттайир. Совхоза белгалдир малагІа, мел техника болх бeш хургья, лаьттана хІадара комсаш дьамукъахара, шпалераш оттайра, минеральни удобренеш йилара, комсий гаьнашта къаьо культиваци дец мица, мел агрегаташ кийчъе еза. Лаьттане хІадара комсий гаьнаш фецд хьамукъцахар балхаш шерде ремонц йир. ХІьата цу пламагІа дІадахача шера 800 гектара тІара мукьахьа хийцадале укх бІаьсти йир гектара тІара хьамукъвйсахарца лаьтта хІадхара комсаш. ДІадахача шера из болх бeш ду бийчайийтта агрегата кий а итт гІахкиййтай укх шера. Совхоза механизаторша шоай лакхшка хьаейй уж итта а.

Совхоза гІолла вааагІа 40 трактор дуала тІайтоса инвентари тайп-тайпара агрегаташ тоне езаш бар механизаторш. Советски Социалистически Республикий Союза 50 шу дузача дешн сийна тІайха хиннача социалистически декхарга хьежжа, 28 февралe кийчоя лоайха тІа дІаоттайр совхоза механизаторша планагІа тоне езаш хинна эррига юртбоахаме техника.

Оттаьча планага хьежжа эррига производственни участкашка дІанийсьяь яьнцай юртбоахама техника, инвентарь. ХІара болхлочуна хоаш да бІаьстан балхаш дІадоладеча ше малагІча метте фу болх бe безаш хургва. Белгалоаьхай хІара производственни участка болхлочо кхоачаш е еза балха нормаш а. Цул совгІа хІара болхлочо ше индивидуальни социалистически декхар тІайийцад.

Совхоза кулгалхошта хоаш да боллой къахьегаме оасарле лакхьера бьехакара материальни моральни беаи совбаьхкар мел доархІама да. Цудухьа теркам тІабехийта вІаштІехь а яьа. совхоза партком работникаш беррига боллошта дІайоаьхийтай наьха къахьегамхара материальни, моральни беви совбаьхкара бeш мeроприятеш. Уж мишта кхоачашдид тІайьожаш лоаттаьа, социалистически яхь мишта а совхоза партийни работникаш тІадаьлай.

Лоарна аьча, бІаьстан балхаш дІадоладара эррига производственни участкашка кийча ба уж совхоза къахьегамхой. ХІаьта шоаьта хьалхеина латта декхараш хьоачашдергхьлярех бІубеина а ба.

Г. КОРОТЕНКО,
Назрана района Калинина цІерагІча совхоза партийни агроном.

СУРТА ТІА: [illegible] хьалдеча.

Г. УСЛАМОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Болх бе йолаяйтай

УССУРИЙСК. Приморье [illegible] йоккхагІйолча, мухь кхуха 600 машен чуйиагІача автоколонна механизиий хІайт деаргіац тоне езаш йола автомобиль «бІарга оаналагІа» малагІча хьал тІа я да. Цар гІулакх хІайт хьальь я диагностика станци. Цун оборудоване йиш хуьйит ма сахьат даладехьа двигателия автомобиль кхуча деаьъойн балха бІаь совгІа параметр хьаьа. Уссурийскера техническ поликлиника — Дальни Востоки СибарегІен духхьалхарьлр.

ЕРЕВАН. Болх бе йолаяийтай централизни сомий-бахааларий база кердача комплекса йиьлагІа аргІа. 12 гектар йолча метта дІатарьенай мих йолча холодильни установкаш кийчьяь хттан складаш. Цар чу дІаоттадь лоатта йиш я бахааларийн сомийн 20 эзар тонн. Керда база — Арменe эггара йоккхагІьар.

(ТАСС корр.).

ЛоархІаме дакъа

Ка-йоккхача машиностроени Алма-Атински заводо Ташкентски Ораленн канал хьалха дІахьийтай балха оасарле лакха йола волочильни станов. ХІана Урала, Малибузнаьрча СибарегІен, Украина металургашта технологически оборудовани хьара заказаш толане кхоачашдеш а цул воалешка.

Советски Іаьдал даьлакха кхаметта иоллагІа йола хеттамаш а пришуски маьлай а арахьара тІамулар казахстански оренанка. ХІаьта тахан республика промышленность арахецача эррига продукцех кхоалагІа дакъа арахоа хьалнлоа машиностроени металлообработкан. Из лоархІаме дакъа хьадьах СССР оемарадна долча халаьй нонньостала. Москвичаша, ленинградкаша, новосибиркаша, харьковчаьаьа Казахстана машенашта заводаш хьальара проекташ уттаьй, оборудование кийчьяй уж, царна инженераш, техникаш, мастераш, лаьха квалификаци йолаш бета болхлой кийчбай.

Укх пятилетке дІаюьйлачехьа боккха гІа балахарбe казахстански машиностроени. Хьаьвь йолаша лоатте массах йоккха завод — Павлодаре тракторий, Талды-Курганe аккумуляторий, Семипалатински арматурий. Кердача заводашна дохка куртак дакъа, цу дахе полимеррашаш ечуца, полимеррий машенаш ечуца, циклонереньи машенаш ечуца. Царна оборудовани лургья Росс, Украина, кхыча республикай предприятешa.

В. ГАНЖА,
ТАСС корр.

Алма-Ата.

Мехка гІолла

Ерригсоюзни дешарий конференци

«Боллой класс — керттера турпал» — мотта я ва̀й мехка хургйола Ерригсоюзни дешарей конференцие тема. СССР хьаьь 50 шу дузаьа хеташ я из. Профсоюзни клубашкеи культура дворецашкеи, библиотекашка а красни уголокашка а юьпаогаь къахьегамхоех советски боллой классаьн йола писателий цоттйн произведенеш.

Дуьнен халкъашта юкъера кхинъка шу СССР-е белгалдаккхарна дуьзадеина советски профсоюзаша чакхъяха оттаьча мероприятеш йийна [illegible] читательски конференцеш. [illegible] пропагандаьа е хьараІага СССР хьалхйий, доттагІалах, ленински кьамий политика толарах [illegible] литература, къахьегамах, КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашдеша профсоюзаша дакъа лацарах дола кийнашта.

(ТАСС корр.).

МАГНИТКА 50 МИЛЛИОН

МАГНИТОГОРСК, 3 март. (ТАСС корр.). В. И. Ленина цІерагІча магнитогорски металлургически комбината кхоалагІча мартеновски цеха болат лоаладерашa тайан ГуйрИйа 9 сахьати 30 минути яьхча 33-ча деуханна пийыка чура ирашьокхад эргІалха лоаладаь болат. ГІадбала гІоараш тохарна тІанийар ер мартеновски цех болх бе йолаяйтача дена лоаладай 50-гІа миллион тонн болата.

Юбилейни болат лоаладара сийлахь гІулакх тІакІаладар болат лоаладеча Кириев Василий бригадана. Из бригада котьяьпхай чІогІагІа дия профессеш йолаш болча боллой бригадаша лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхье, «СССР-в болат лоаладерий дикагІйола бригада» аьнна цІи ерзай цунна.

«КОСМОС-477» СИГАЛА

1972 шера 4 марта Советски Союзе сигалe хьайтай «Космос-477» яха лаьттан искусственни спутник. Спутника тІа оттайй космически аре дІахо таьха лаьрхІа йола Іилман аппаратура. Аппаратура болх боарамагІа бу. ІочуухачИ информацена обработка еш я координацеш-вычислительни центр.

(ТАСС).

ВАРШАВСКИ ДОГОВОРА ЮКЪЕ ДАКЪА ЛОАЦАЧА ПАЧЧАХЬАЛКХЕНИЙ ЭСКАРИЙ ШТАБИЙ УЧЕНИ

ВІашагІтехача командоване планага хьежжа Польски Халкъе Республика территоре тІа укх шера 25 февралера 4 марта кхоачалца учени кхиний Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача паччахьалкхений лаьттан тІерча бІун, фегаьъара тІабоагІача тІема дукъаларча оборона бІун, тІеме фегарэ низий, хІаьта кхитта тІема-форда флотий штабий а.

Ученена юкъе дакъа лаьцар ВІашагІтехача Герзашцарча Низий штабош Польски Войска, ГДР къамаи халкъа эскара, Советски Эскара оперативни штабашеи.

Ученена кулгалдеш хиннав Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача паччахьалкхений вІашагІтехача Герзашцарча Низий главнокомандующи Советски Союза Маршал И. И. Якубовский.

Учене хьахьекхар инаралий, адмиралий, эскарий, штабий оперативни кийчоц бовзаш лакхбешa хилар. Герзашцарча низий вІашагІтехача даррига доккхача оперативни тайпашта кулгалде де парна хоаш хилар. Цо конкъостал даьд Варшавски Договора мехкий эскарий лакхера штабаш дІахо дикагІа вІаштІехьъяьнна хилара, цар вІаши лаладу буьламаш эргадоахаш тоадара, мехкарашка долча эскарий тІема содакжество чІоагІьяра.

Ворх1 дийнахь — итт. Кхитта кхаьлхой эррига а алхайтта. Фу бa ма? А, из доаж дар дакха «Восток-2» яхача Минска микрорайоне бала мах кийнура; цІенош сихха а хаза а дьалау.

— Уж хьатІахьежача лона тІеш да Іош чура а дешо наргІатен хургда, — йоах СУ-65 гІишлошь ераша.

Из мита да а а да. Уж цІенош тоаддача машенроненІа дьаланда. ПаргІата вахаш, вахар-цІа, лоаддаш. Лоалхошта соатта хилар ма хлераш чІоагІа оттае йиш я магнитофон, телевизор. ЦІа хьалдеча агломерайтеш квартирара «арайоалийтаргьяь» ала.

Из кхоллахь Минска гІишлой материалий Іилма-тохкама институте рецептагІа хьаьй. Из хьажа лаьрхІача бае, тІехьха цементашна гІишлой хьалгьечча дІахаьна. Профессора рашида саламагІа гІишлой бетон хьана раствор еш температура дІахоеча. Бетони кремаша опалубкашка чуйотт еш. Цига из чІоагІлуше а опалубка гидродомкратшна ехха а хьалайоа. Электродвигателя луча дІаххьа фаьса ехх а чІоагІа хьалбетон.

ГІишлоштьерашa дола лоархІам а агломерайтеш. ХІаьта из доагІаш а да. Цох цІенош хьалда атталча а доагІа а да. Керда технологи мехаламашна архитектурий торе хилар кхоттерашта болча тайпара ха.

Дукха ха яьлахьа цу тайпара цІенош хьаьрдеш еа дуккхача городий улицаш.

КОММУНИСТИЧЕСКИ КЪАХЬЕГАМА ШКОЛАШ

ДикагІйола опыт дІа-яха хиара, творчески балха юкъе дукхагІа мах оазара боккха лоархІам болаш я коммунистически къахьегама школаш. Цар кончьостал ду хьаладаьна латта йоахараш толакка кхоачашдара социалистически яхь шерагІа йоаржае.

В. И. Ленина цІерагІча Грозненски механическа чакхдоахача заводерча 46 къахьегама школе дешаш ва 1300 болхло, инженерно-техническа болхло. Царех 874 болхлой, инженерно-техническа болхлой дешаш хила шоллагІа шу да. Цу школашка заняте ю дикагІйолча специалисташа, предприятье кулгалхоша, балха тІа хьалха латтарашa, новаторашa, профсоюзни активисташa. Школай хьехархой список директора приказах чІоагІьяй.

Занятеш планагІа лаьрхІача тайпара дика чакхъелах хьаийначахьа школай кулгалхой сеичашан хул. Цига лекцеш еш дикагІйолча пропагандисташa. Духьала дІадаьлача шера экономически дешаш лаьна 4 лекци йийшар цига. Царех яр «Сахадаим къахьегама оасарле лакхьара — керттера экономически декхар» яха лекци. Из йийшар В. А. Петрова. «Къахьегам йІалаш дарда тІа вІаштІехьбаккхари, къахьегама дисциплинех» яха лекци йийшар лектора Г. А. Костюченкос, «Технически прогресси, техникаш пайда эцарех тІа лекци йийшар Р. А. Мартиросова. Йийшача лекций тематаш шера дІайовржайир школашка дешаш береашта юкъе. ГІоарга цудоцаш болаш занятеш ю коммунистически къахьегама школашка шоллагІча цига хьехархошa ин. Конощенкос, Корнева, № 9 йолча цехерча нов. Еламза, Амбрамушкинас, Коганера, Евсюковас кхичар. Цар лахадаш бувзаш лоаттабу завода экономически анализа бюро начальникаца В. А. Петровица. Из бахьан долаш шоай ханахьа царга хьаьххоат керлачох лаьца йола информаци. Из цар дІайозийт школашка дешарашта.

Укх тІехьарча хана завода толаина юкъейоалайй шекински метод. Школай экономически секцешка пох лаьца беседа йир инженера Т. А. Калинина. Из метод мел пайдане я, мел лоархІам болаш я дІахьекхар цо. Шекински метод производствана юкъейоалайр бахьан долаш къахьегама оасарле 1970 шера хиначул 12,0 процент лакхьелар, хІаьта болхлой алапи 11,1 процент лакхделар. Цу масалаша къахьта яьхьюкх шекински методах боккха пайда бахийтал.

Коммунистически къахьегама школашка дешара творчески дукха бахаш ду. Къахьегама оасарле лакхьара, арахецача продукцега дІалодар лохдара, мехкдаьтта продукций, электроэнерге, кхыйолча материалий кхоабара тІаераашь мероприятеш кийч а еш производствана юкьекхуть цар. ДІадахача шера цар кийч а яь производствана юкъейихьача мероприятеша паччахьалкхенна 491,4 эзар сом пайда бир, уж мероприятеш чакхйоахача дІадахар 200 эзар сом мара дац. Цу шера рационализаторашa кийч а яь производствана юкъейихьар 1 миллион сом совгІа паччахьалкхенна пайда беш йола 613 рационализаторски предложени.

Школашка лоархІамерча темах лоархІаш е къахьегам нийса вІаштІехьбаккхара тема. Цунна цар юаь къахьегама оасарле лакхьара резерваш, царех дикагІа пайда эцара дешаш. Дукха ха йоацаш цига хилар укх темах йола заняте «Мохк экономически дегІааха хІанзара эргалокаш йиславгІча пятилетка декхараш». Цига пайда ийцар мехкдаьтта чакхдоахача завода хулаш бола пайда мел лакхлу хьаьоккхача диаграммах, школашка ладугІашта дІадоаийтар уж пайдаш дара наьгъаш а. Царех керттерчарех лоархІам да ремонт ц еш установкашка дукхагІа болх байтар, установкашта ремонт ечa сетевой график юкъейоалайр. Лектора Т. А. Калининас ше беседа еча хана боллой алапи лакхдалара цифраш а йоалайр. Нагахьа санна 1966 шера материальни поощрени лур а тІехьа дІадаьрхІача юкьера лаьрхІача хІара боллочун лу алапи 96 сом мара дацар. 1971 шера цун боараш 117,7 сомага кхаьчар. Премеш а тІехьа дІадаьрхІача 136,7 сомага кхаьчар цун боараш.

СССР-в 50 шу дузача дешн сийленна кхьабакхара хьалхашка латта декхараш, кхоачашдеча кьинаре дакьалоацаргда коммунистически къахьегама школашка дешарашa. Цар шоай мел кхобергбаш кердадар производствана юкъехдаьхьаргда.

В. РУБЦОВ.

БОЛХ КХЕТАМЦА ВІАШТІЕХЬБАЬККХАЧА

Укх тІехьарча шерашка паччахьалкхен плани социалистически декхараш кхоачашдалар «Чечингсельстрой» треста автотранспортни контора (АТК) коллектив. Из гІулакх чІоагІа Іаткъар гІишлошьерий балха. ЦхьабакъдА, укх пятилеткагІа дикка тоабена аб автотранспортни контора коллектива болх.

Фух цига хувцаденнар? Цул керттердар да къахьегам кхетамца вІаштІехьбаккхар. ДІадахача шера цу коллективана кулгалде хьожаьир автотранспорта балха тІа йоккха опыт йола ГІриев Бисолта Алвчад. Цу хана цига во ер къахьегама дисциплина, хІара дийнахь балха ара ма йовлаш дукха машенаш юсар, техникана лерттІа технически гІулакх дацар. Балха тІехьабувлар дукха водителаш.

Предприяти тІехьайисара бахьанаш лехаш тоьал ха ийнкар нов. Плиева. Дагаяьлар автоколоннай кулгалхоша инженерно-технически болхлошна, дикагІболча водителашца. Коллектива болх тоабара хьалха йола мероприятеш белгалъяьккхар цар. Уж мишта кхоачашдо хьожаш дечиа тІахьожам лоаттабора. Цул совгІа автоколоннашта кулгалде хьожабир йоккха опыт йола специалисташ, коммунисташ. Цар хІара дийнахь учет йора водителий балха, шоллагІча дийнахь пятиминутке цох дувцар.

Социалистически яхь кулгалделга овлайгара тоалир. ХьалхагІа кварталагІа итог шерашта яцар бригадаша, автоколоннаша дахача толамий. Хьалхара моттиг хьожайора производственни хьокхамаш дикагІдолча автоколоннашна коллективане е бригадана. ВІалла е герваьъцар къахьегама дисциплина рационализаторски болх мишта лелабу, автопарках пайда эцара коэффициент. ХІана кхача тайпара лел итогаш елга, яхье хьалхара моттигаш хьежаелга. ХІана лакхе мел дойцача хьокхамашка а хьежа мера хьожаш хьалхара моттиг автотранспортни контора карара мараш ца цІе вынпели ахчах преми.

Массеха бутт бахалехьа тоабела болабелар коллектива болх. Кхоачашьье яьлар из паччахьалкхен плани тІайийца социалистически декхараш. Цуца цхьана дикка тоабелар треста гІишлоштьераш материалаша Іалашбар. Масала, дІадахача шера тонно-километрий план 113,6 процент кхоачашдийр, шера планагІа лаьрхІачул совгІа яь тонно-километраш 600 эзар хилар. Къахьегама оасарле лакхьара задани 117 процент кхоачашдиe контора коллективо, хІаьта 1970 шера хиначул 20 процент лакхьелар из. Планал совгІа гІишлоштьерашта эша мукъ дІа-юха кхальарах, цунна дІабода мел лохбарах къахьегам Іалашдан ларда тІа вІаштІехьбаккхарах, автопарках пайда эцара коэффициент лакхьярах планагІа лаьрхІачул совгІа 30 эзар сом пайда бир ца паччахьалкхенна. Цу шера контора водителаша кхоайр 232 эзар килограмм смазочни материалаш, доктор.

Сокх йиьлагІча кварталe дахача толамий итогаш дахчул тІехьагІа контора коллективана тоажайир 3525 сом преми.

Пятилетка шоллагІча шера план хахал хьалха кхоачаш а еш Советски Социалистически Республикий Союза хьаьь 50 шу дузача дешна къахьегама совгІат кийчдара сорцагІбаьнначa автотранспортни контора водителаша лохдалийтац шоай толамаш, мухь дІа-юха бахьара шин бетта план дикка тІехкхоачашьяьй цар. ПланагІа лаьрхІачул совгІа дІа-юха бахьаб 5800 тонн мухь. Къахьегама оасарле лакхьара задани 124 процент кхоачаш а еш, дІа-юха кхухача мукъага дІабола мел планагІа лаьрхІачул, 5 процент лохбаьб. Из бахьан долаш эзараш сомаш пайда баьб паччахьалкхена. Автопарках пайда эцара коэффициент дикка лакхьенний, хІана дийнахь автобоашнерча бийла арайоал 125—130 машен. Уж я планагІа йоагІачул дикка дукхагІа.

Мухь дІа-юха кхальара план тІехкхоачашьяра доккха новкъостал дир автотранспортни контора коллектива Іана дика кийчо яро. Цудухьа январь, бетта эггара шелла эттача хана а боарамагІа болх бир предприятe. Цул совгІа мукъ йица гІишлой объекташка эза машенаш юха йоагІача хана кирпичаш еча заводашта, вышка-бетона конструкций заводашта эша гІум, жагІа, лоабат хьалухьаргйола гІулакх вІаштІехьдаьккхед контора коллективо. Из бахьан долаш а дукхха дукхагІа кул дІа-юха кхухьа мукъьаш.

Коммунистически къахьегама сийлен цІи яккхара яхье баьниаб автотранспортни контора водителаш, ремонтникаш. ХІанзалехьа коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи лелаш 52 болхлочо, хІаьта из цІи яккхера къовсам лоаттабу 74 саго. Белгалбаьнна дика къахьегаш ба цига водителаш, коммунистически къахьегама ударникаш Абдулаев Абосолта, Ташкаев Увайс, Мурадов Эдуард, Шамханов Илез, слесараш Золотов Иван, Чеховский Анатолий, Корниенко Надежда, Сайтиреев Султан, кхы дуккхабараш.

Б. КОСТОЕВ.

КЪОНАЧАР ХЬИНАР—ПАРТЕ ПЛАНАШ КХОАЧАШЪЯРА

Охьа хоьу ма барра, 3 марта шолар XIII Нохч - Гіалгіай областной комсомольски конференци. Цига отчетни доклад йича ВЛКСМ Нохч-Гіалгіай обкоме хьалхарча секретаро нох. Громова аьлла:

— Тахан вай итогаш ю областной комсомольски организацена чІоагІа ловрзІаме болча кхоъ шарахь.

Чакхдальча шарахь белгалдаьлла общественни производство эффективность дІаха а лакхъяра, Іилма - технически революци деггІахьа, дуьнен коммунистически болами дерригача прогрессивни ницкъий цхьоагІоа чІоагІьяна парте доьттабу ховсам чІоагІбаларца, социализманен капитализманен юкъера идеологически къовсам къа а ирбаларца. Цу дерригено дІадехар кагирхошта коммунистически кхетам луьга баьлар, цар идейно - теоретически ираннии политически декали айдар, профессиональни говзал лакхьяр.

Уж бехктохаме декхараш кхоачашдеча областной комсомольски организацена нахаллаш кхаьъстал ду республика партийни организаце.

Заводашка, фабрикашка, механната промыслашка, колхозашка совхозашка, гІишлошка, Іилмайн проектни учреждениешка — массанахь а говзал, кьинар гайташ къахьегаш ба кагирхой. Республика эггара хІоаргагІа болча скважинаша бурувтохаш я Д. Марулин керте латта комсомольско - кагирхой коллектив. Гудермески районо эггара дикагІа хьег хьувкъаддьа СССР Лакхьарча Совета депутата Я. Арамбиева кулгалдеча комсомольско - кагирхой бригада эггара дукхагІйнерІа бола объекташ хьалле тІадула Социалистически Къахьегама Туппала нох, Халкиева бригадацарча комсомольско-кагирхой звенона.

Тахан «Пятилеткапа» — къонача хьинарера къахьегам, говзал, йордадир ехача деммагІа боле баш ва республика 100 эзар аІамига саги боІн, 800 комсомольско - кагирхой коллектив. Кхо эзар къонача производственники хана ши-кхо бутт - хьалха кхоачашдир хІолагІа халлаючча хьалхарча шера задани.

Комсомола областной комитето чІоагІа тоамаш тІабехайта мела дьад кагирхошта коммунистически хьалхьегам беназ кхетам балара, говзала турнирашн конкурсашн чакхьадай, кагирхоште мега ворра соцалистически яхь йоаржавьй.

Докладчика белгалдаьккхир республика комсомольхашгон кагирхоштон хара[illegible]дайнна башха-дика гІулакхаш. Цхьабехьа, социалистически яхь вІашгІйловоккхачча кІезига хиннадац хІенхаштгара кхоачамбовернаш я. Царах цертордар — яхь формализм а болдаш лелаво.

Цудухья областной комсомольски организацена кхьажехьа дайтача декхараш партернашн вай дІ Іилма - технически революци дІаларорриха къежло [illegible] кагирхоштон мокха хьинар вІашгІйнжъаннадвхаш.

Отчетни шоьн комсомольски организацане дукхагІа бехлае вай кагирхой социалистически къахьегама дукхагІа чІоагІьяра, цар [illegible] профессионально - технически знания лакхьяр. Из бахьан доладц 1971 шера 16 эзар аІамигача сагов боІон шоай квалификаци ляхх а йир керда говзалаш Іома а йир. Комсомола комитеташа профсоюзни организацешца цхьана вІашагІьиллай коммунистически къахьегамаца хьалха латтача опытан 250 школа, цига дешаш ва 8 эзар саг.

Республика производственни коллективашца шерра дьарждд кердо балха баьхача кагирхошта кадрови болдлаша шефство лелаьдга. ХІана кагирхоцца болх беш ва 3000 дикагІвола болхлои ветераны.

Ийслаегіча пятилетка къахьегама оасарле лакхъара чІоагІа ловрхІаме дьІилма - технически прогресса лаьда тІа производство эрганеккха тоайр, халача балхашта механизаци яр. Из доаш къоаставала хьиняре дакъа лоац кагирхоша. Технически творчества хьажаршка дакъа лоацаш хинивда 16 эзар къонача новаторо 4,5 млн. сом пайда луш бола 20 эзар рационализаторски предложени изобретени производства юкъейккхьай. Дукхача предприятешка вІашагІьяхкай къоначча [illegible] чакхйоах конкурсаш.

Цхьайолча комсомольски организацешца, аьлар докладчика, тІаьгІертта къовсам лоаттабац къахьегамо оасарле лакхъара, арахеца продукци дикагІа хилийтара, дисциплина чІоагІъяра. Цу дакъе цІенхаштта критица е йоагІа Назрановски трикотажни фабрика комсомольски организацена. Массеха шу да фабрика план кхачаш це ю Комсомольски организаце къовсам лоаттабац дисциплина телхаерашца. ДІалахача шера дукхьал тІа бахьан долаш 12 эзар сага-сахьат доаладьд цига. Во вІашгІеьдаьккхад фабрика технически говзал лакхъялла. Фабрика комсомольски организацена лерттІа новкъостал а кулгал а дац ВЛКСМ Назрановски райкомо. Комсомола райкомаш, горкомаш, юкхьанцара комсомольски организацеш деккарийла я кагирхошта къахьегама кхетам лугта цІенхашта тоаде, кхачта тІаьхьалча гІулакха, шоай предприятена балха къахкара цар бехктохкам лехкхе.

КПСС XXIV съезда решенеш йеркача пятилетка кланаш толаме кхоачашъяра чІоагІа ловрзІаме да производства ерригача резервий пайда эцари экономе режим чІоагІъяри. ВЛКСМ XVI съезда тІаьхьехаргІа вай дукхагІа йола комсомольски организацеш «Комсомольски прожектора» отрядашта хьиноре дакъа лоац «Экономе комсомольски фонда» хьеча. Ахха пятилетка хьалхарча шера цунна хІачудена 1,8 млн сом.

Цхьабакъда, дукхача «Комсомольски прожекторал» штабий боля производстве резервах биззагІа пайда эцара тІабербазбьбаьц, из кампанейски, цхьа система йоацаш лелабу.

Комсомола обкома хьалхаьц 1972 шера 15 апрела республикански коммунистически субботника хьина Грозненски городской Ленински районски комсомольски конференцашка ертти предложенеш, хІаьта цу дайнах кхоачча материалашца балх бера тІа а хьа.

«Ейтачек кхачаш промышленности, торговле, бахача ваха гІулакх дара — комсомольски хьалха хьина ВЛКСМ ЦК тІахьехан бахьул тІехьеттІа республика комсомольски организацеша цига болх бе хьожавьа 739 кагирхо. Урус-Мартана, Наурски, Нажай - Юрта райкомаша торговле болхлоаша цхьана вІашагІьехкай кагирхошта керда професси хьеха курсаш. Бакъда, цхьайолча комсомола райкомаша из лоархІаме болх тесса битар. Масала, Заводской Гудермески районий комсомольски организацеша боагІачул кІезигагІа кагирхой хьожабир торговле балх бе.

Комсомольски организацей декхар да ейтача промышленнаста, торговле, бахача ваха бытовой гІулакх деча предприятешта дайн шефство лелаьр, цар комсомольски йоакха яр.

Комсомола областной комитето, белгалдаьккхир докладчико, цхьхадаш йоакхо вай юрташкарча комсомольски организацей, цар болх КПСС XXIV съезда ВЛКСМ XVI съезда решенеш кхоачашъяра тІаберзабаьд.

Республика комсомольски организацей сийлен декхар да хьайбаш болхаш дегІаболлйолча дакъе лоаар. Ахха 1971 шера комсомольски путевках хьайбаш фермашка балха вахав 775 аІамигача саги боІн.

Хьайбаш лелаяраешта декхе шефски новкъостал ду ВЛКСМ Шалкоски, Грозненски районаьн, Рудаев вІашагІйхьалай комсомольско-кагирхой коллективаш.

Цхьабакъда цхьайолча комсомола районашца хьайбаш лелайча шефски новкъостал дерта тесса лелаьду. Сунженски, Шаьлa, Надтеречни районий комсомольски организацешца дІалакача шера комсомола обкома оттайча заданеш духха а кІезигагІа кагирхой хьожабаьб хьайбаш лелаеча болх бе. дІадахейттан къонахой хьайбаш лелаяраенга карагІдулаьраш, йоаржашна хьалха латтаеьй опыт.

Хьайбаш лелалега промышлении дарх тІа лакхе деьад да вай. Республика [illegible] хьайбаш [illegible]. Цудухья ВЛКСМ обкома [illegible] комсомольски организацеш тІаьхьа ул [illegible] шефство лелаяра.

Цхьанагіа а шина, аьлар докладчика, комсомольски организацена лоархІаме декхар ду кагирхошта механизаторера говзал Іомаяра. ХІанеча саг тракторе лакхе Іомадарах далац гІулакх. Из дахийтар а лелабе болх беш а хила веза. Из доаш цхьайолча кагирхоча лаха аІалла тарвда а дац комсомола комитеташа. Ишта цІенхаштта тоаркам тІабакийта беза кхалах - механизаторашн кийчбара.

КПСС XXIV съезда нийча яра, Ерригсоюзни Ленински зачет дІахьаро, парте съезда решенеш Іомаяро дика лакхйир кагирхой марксистско-ленински мировоззрени. Шин этапегІа Ленински зачет дІалуча дакъа лаьцар 100 эзар къонача болхлочо, колхозчо, студенто, дешархочо. Цар партийни комсомольски политдешара кружокашка семинарашка Іомадаьд КПСС XXIV съезда документаши материалаши, Ленински теоретически тІехьа. ХІанз комсомольски политпросвещени системе дешаш ва 11 эзар аІамигача саги боІа.

Марксистско - ленински теори кІоартте Іомадара парте экономически политика, актуальни проблемаш Іомаяро айхха бувзам болаш да. 9 эзар кагирха ва социализма экономически теори Іомаеш.

Республика комсомольски организацеша дукха болх бу кагирхошта халкьий доттагІала, социалистически интернационализма уйланца кхетам балара. Из болх дика тоабенияб СССР кьаль 50 шу дизара кийча ерца дувзаденна. Дукхача кьамех латтача коллективашца социалистически яхь йоаржаро фестивалаш, интернационалий доттагІала шайрашаш, спортивни яхьаш чакхьякаро доттагІал чІоагІду.

ДІахо докладчика хийхар кагирхошта атеистически кхетам балара.

Отчетни шоьа республика комсомольски организацешта дукха хІама карагІдаьккхад кагирхошта партеи халкьен традицешта кхетам балара дакъе. Патриотизма уйлаица, Даьха езаш кагирхой кхебара доккха беркат дайлад советски халкьа революцион, тІема, къахьегама сийлен моттигашка гІолла кьча шоллагІча Ерригсоюзни походаш. Укх тайпара я похода итогаш: республикие хьадилладд тІема сийлен 42 музей, 392 уголок В. И. Ленина 15 музей, 12 историко - краеведчески музей. Из болх дика бир Ленински, Сунженски, Гудермесски районий дукхача юкхьанцарча комсомольски организацешта.

ХІанзава Ерригсоюзни похода этап котаю СССР кьаль 50 шу дизара. ВЛКСМ горкомаша, райкомаша, юкхьанцарча комсомольски организацена шерра пайда эца беза цох кагирхошта юкъе лелашк эчьий доттагІал чІоагІдара, Коммунистически партина карагІдаьккхачох, СССР хьалхе деррига дуьнен - исторически лоархІама пропаганда еча.

Нохч-ГІалгІайчен кагирхошта юкъе шерагІа ертаза латт физкультуран спорта. Цхьабакъда цхьайолча ВЛКСМ горкомашка, райкомашка, юкхьанцарча комсомольски организацешка цу гІулакха лерттІа йоакхо яц. Республика кІезига кийчбу физкультура коллективий квалифицированни кулгалхой, физоргаш, спортивни судахой, тренераш. Иштта эсала лелабу кхуш боагІараш бахача моттигашка, пионерски лагерашка бу физкультурни - уналІенаш болх а.

Кагирхошта йокхха событи хиннадер комсомольски вала республикански фестиваль чакхьяккхедарх. Хьинаре дакъа дьцар комсомольски организацеш «Тоале, са республика» яхача СССР кхьаь 50 шу дизара хетанча халкъа творчества телевизионни фестивале. Бакъда, культура учреждений материални база хІанз а эсала я. Республика 28 юрта клубаш, библиотекаш иц, эхааийна далц тІа я 34 культура учреждени.

Культура Министерство, боахамий кулгалхой, комсомольски организацеш дарвагІйоала еза культура учреждений болх тоабара а материальни база дегІабоалаяра а.

КПСС XXIV съезда декхар оттадьа деррига ма юкъера образовани йокхаш хила беза дьнна, аьлар докладчика. Из бехктохамехьа декхар кхоачашдеш дезза дакъа лаьца безз комсомоло. Укх тІеххьарча шерашка вайниха дика тоабенияб школашка бу комсомольски пионерски болх.

Гудермесски районна Суворов-Юртовски Новогрозненски, Наурски районна Ищерски Наурски, Веденарча ишьхача школий комсомольски организацей комсомольцашта толаме кхоачашду шоай декхараш, во лешараш бан укхаьа.

ВЛКСМ обкомий просвещени Министерствоца цхьана хІара шера чакхйоах физикий, химикий, математикий алимпиадаш. ДІадахача шера городашкарча юрташкарча 25 эзар дешархочо дакъа лаьцан технически творчества Ерригсоюзни выставе.

Цхьабакъда, хІана а тІолла республика дезза кхоачашдац [illegible] Комсомола Урус-Мартана, Ачхой-Мартана, Назрани, Надтеречни, Грозненски районий комитеташа [illegible] [illegible]

«Комсомол—[illegible] пятилетка дІайоладьй вай республика. Бакъда, дуккха юкъе [illegible] Советски, Сунженски, Назрани, Шаьла районий [illegible] [illegible]. Республика [illegible].

М. ГАЙСАНОВ,
ВЛКСМ Грозненски горкома секретарь

Кхоьте чаккхьерхьа, «КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеш» яхача Ленински зачета III этап. Цудухья дешца [illegible] чакхдаьхара шийтара деагІар [illegible] хІарана.

Массехалла [illegible] инициатива хьал а дьпа Грозне къахьегамхочо шоай социалистически яхь йоаржайча декхарагІча пятилетка шоллагІча шера план хьинал хьалха кхоачашде СССР хьаль 50 шу дизара дакъа совгІаташца наккьбахара.

Кагирхой къахьегам беркате бара, цар профессиональни говзал лакхъара доккха новкъостал ду технически творчества хьажарш чакхдахаро. Ахха 1971 шера города хьонача рационализаторашн екий 1806 предложени. 1267 балха юкъейккхьай, цар 700 эзар сом пайда баьб.

Технически творчества хьажараш чакхдахаро чІоагІду промышленни предприятей, Іилма-тохкама институтийн конструкторски бюройн комсомольски организацей бувзамаш, тоабу рационализаторашцен изобретательашцен бу болх.

Укх шера фестиваль эзаш к А. Шериповa цІерагІча механьаьтта чакхдахача заводе хьальен латта дизельни доагора карбамидна депаpафинизацие установка. 1970 шера ВЛКСМ обкома бюрос тІаври комсомольски гІшло я хьина дІахлайкхьар из. Цхьан шоьагІа гІшла еца вІашагІйелахча штабо болх [illegible]. Бакъда, цуо тІаьхьагІа [illegible] райкомашта субботникаш, воскресникаш хе дека яхаш [illegible]. ВЛКСМ областной комитето горкома райкомашта кулгалдеча цхьайолча хана горкомо кер ду, хІана хьына. ВЛКСМ горкома а обкома а чхьатарра отчеташ тла горкомче райкомаша.

С. ШАХГИРЕЕВА,
ВЛКСМ Шаьла райкома хьалхара секретарь

Района [illegible] кагирхоштен юкъе социалистически яхь йоаржера эггара дикагІйола форма я комсомольско-кагирхой коллективаш. Тха района цу тайпара 35 коллектив я, хІаьта цар массане дика болх а бу. ДІадахача шера массанел дикагІа тоьнашт даьхар «Шалинский» совхоза шоллагІча отделене С. Абдулаева кулгалдеча комсомольско-кагирхой звенос. Цо 50 гектарех хІаране тІара 30 центнер фуальхьа хьажкІаш чуера.

Района юкхьанцарча комсомольски организацешта къобавьа тІанйцаб «Пятилеткана — къонача хьинарера къахьегам, говзал, кердаларшн» ловча йола балам. Цунна оакхьача «Пищемаш» яхача заводе механо-сборочни цеха къона коммунист Б. Бисултанов керте латтача комсомольско-кагирхой [illegible] производственни бригадаш бехкоч болх.

Ах бІаь шу дала доаа комсомоло пионерски организацена кулгалду. Пионерски йола самиарлахе, хайка луш лелабо партторо хьадьа тайша да шалгого. [illegible] жатеи, комсомольски организаце новкъостал дарах.

Ерригсоюзни пионерски организаце 50 шу дизара тайнд ял комсомола комитеташа, пионерски организаце советаша цхьа а хьабеза берий коммунистически организаце болх.

Советски кагирхошка йоккха событи хилар Ерригсоюзни студентий слет гулъярах. Республика вузашка деша ва 14 эзар студенти дешархоч. Студенташта хІоаргаагІа знаниш ялар, цар марксистско - ленински мировоззрени йола специалисташ кийчбара даим йоакхо ю комсомольски организацешта.

Отчетни шоьа комсомола обкомо хьалстта теркам тІеххийтаб областной комсомольски организаце ерригга знанеш хІайо а организационни политически чІоагІъяра, белха стили методашцу эргайоадам товара, комсомольций хьинар айдара. ДІалахача шин шера кхьа а дІаенай областной комсомольски организацена автооритет, лакхбенна харкъе болламе культурен лерІайоалачара цул ловрхІан, дегІа а дьхьнад чІоагІ а хиннад цул массІаш. КПСС обкома бюро сонам кхоачам а беш йоакхо вай комсомольцашо балха хадам хоршанле, хІаьйча наиСхьаьа, кхаьра.

Бакъда, цу даькъе хІана а дукха да кхоачамбоьдаш. Цхьайолча комсомола райкомашта кортгІача тайпара тьадехаш юкхьанцарча комсомольски организацешта уставаго тьежие собранеш ега, йоаза кхоачашъяц шоьи тІайоь решенеш, кхестадае кхоачашдича дэрдоша партера гІулакхаш.

Тахан вай отчет ду, аьлар докладчико КПСС XXIV съездан ВЛКСМ XVI съездан решенеш кхоачашъяра дечох, белгалдеш дІахо йоадача кай да дезараш. Вай декхарийла да комсомольски организацеш организационно-политически чІоагІъяра тІагІертта къахьега. Іилма-технически революце еза манотте дукхагІа кагирхой юкъеоза, цар идейно-политически кхетам лакхаб, СССР кьаль 50 шу дизара деха ма доаттаьо кахьадана.

Нохч-ГІалгІай областной комсомольски организаце деррига историе кьахьех вна бехктохаме декхараш кхоачашде вай ина бенга.

ВЛКСМ Центральни Комитето тешам лу вай Ленина партена боарам бенеша муттІаьа бола Нохч-ГІалгІайчен комсомольцашн кагирхойн КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъеш хьалхарча муттІерашка хургахьаш.

[illegible]-кагирхой бригада дІахьбаьа «Пятилетка —4,5 шера» кхоачашъяра йода яхь.

Комсомольско-кагирхой коллективаца даьхача толамех лупача хайа оахь ДП тІара беркаd оал кагирхошта новкъостал дечо боккхагІчарна. Царех я «Джалка» совхоза Ленина ордени сола дешре З. Шахидова, [illegible] пенсионер С. Зарманов, Ленина [illegible] А. [illegible]ш, хьай дукхахбараш я.

Производства экономически эффективность лакхьяр, кагирхой къахьегам безаш кхебера дакъе дукха кхоачамбоацараш да. ВЛКСМ райкомо, юкхьанцарча комсомольски организацешта еза кулгалду социалистически яхь, хан-ханнахье цуи итогаш ш.

Комсомольско кагирхой коллективий болх тоабара новкъостал дергдар нагахьа слика ВЛКСМ обкомо облсовпрофаца цхьалин яхь хьалаш кийчдеро.

СССР хьаль 50 шу дизара сийла къахьегама вахте эттача тха района комсомольцашен кагирхошеп дизаа кхоачашдергда шераш тІайбца доккхий декхараш.

В. ЧЕКУНОВ,
ВЛКСМ Сунженски райкома хьалхара секретарь

ХІана районни комсомольски организаце кагирхошта коммунистически кхетам балара ший кІаттера лостам ба.

Ах бІаь шу совгІе ха йолча Сунженски районна комсомольски организацеш кагирхой къахьегам безаш хьаекхебара шоьла хиннаб. Кагийча нахан цІахкараштен къахьегам безабайтар, колхозашта тешаме резерв кийчъяр, кагирхой латта дезаш кхебар — из да тха балха тІаьа керттердар. Ассиновски школа комсомольцаша Іомаш шишша - хьопая говзал, хьайбаш бехдан дегІабаьлабеча эшгаре дакъа лоац шерташкарча кагирхоша, цар карагІзарш механизаторий говзалаш.

Масала, «Путь к коммунизму» яхача ХХ партсьезда цІерагІча колхозий комсомольски организацена Серноводски профессионально-технически училище дешал хьожаваьа 60 аІамигачa саг.

Района юкхьанцарча комсомольски организацеш дукхагІа теркам тІаххийта хьинай социалистически яхь вІашгІйевьаьккхара, экономе режим чІоагІъяра, технически прогресс сихбаpа.

Района школашка тоалуш латт дешархошта профессиональни ориентаци луьга. Из бола дІаболлу классеш, дешара мастерскаш. ГІулакх шатта вІашгІеьдаьккхача дешархошта дикагІа йоц юртбоахам производство.

1971 шера тха районе болх беш хилар 16 дешаргой бригада, 4 къахьегама детерь, 8 школьни лесничество.

Оаха дика хетаду дешархошта профессиональни ориентаци [illegible] [illegible] кхьм а [illegible] дехарга [illegible] ма тха [illegible] хьажаде кхоачашде [illegible] дагахьо [illegible] [illegible] кхоачадеш хул.

А. ЧИЛИЕВ,
МалгІабека бурувтохара бахьий управлене мастер, СССР Лакхьарча Совета депутат

[illegible] къонача [illegible] деха дешаш ба МалгІабекера бурувтохараш. [illegible] хьаьла я, тоьлаш дац дика осташ, бурувтохарш шоа туйбаш.

Массанена дешаш толаш йола бу тха управлене комсомольцаша. Шерра [illegible] «Пятилеткана — [illegible]» [illegible] харера къахьегам [illegible] кердадараш [illegible] болем. Ерригга комсомольцашо [illegible] да Ленински зачет дІалуш, хІаьта царех хІаране а «Коммунизм Іомалa яха шоай комплексни план.

Социалистически декхараш кхоачашдеча къастта доккхий толамаш доах № 912 йолча комсомольско-кагирхой бурувтохарча бригада. Партийни организацешца цхьана балха лаав уаттаи комсомольски организаце, собранешка дуцца уттаду эггара сискотегІа, лоархІаметІа дола дешаш.

Комсомольцашн кагирхойн дешаш ба «Социалистически экономиках йола беседаш» яхаа кружоке. Бригада хан-хаянахье социалистически яхья итогаш а хьалхара моттиг ялийча къонача гараре-хана тада цІа оьшиаш хачан вівший лу.

Кхоачашьда хьта хургдоьла декхарш даь 1970 шера ухоаа хьадицаш латтераш. 20 эзар метр бурувтоха даьа. Пайда эцна йола резерваш дукха я тха. Царех цаІ я бурувлаттача бригадашкара болхлой тунналургбойлар гІулакх вІашгІеьдаккхар. Цу деша управлене кулгалхошта а партийни организацена а комсомолстал да доаа комсомольски организаце.

Н. АСТАХОВА,
В. И. Ленина цІерагІча Грозненски механьатта чакхдаьхача завода секретар

Тха заводе болх беча 400 комсомольцашта [illegible] [illegible] дайша [illegible] Кдавчук Владимир — № 10 йолча цеха мастер, Вовенова Елена — № 11 йолча установка операторо гІонча, Скорогова Раиса — Центральни лабораторе лаборантка, Казанова Светлана — № 7 йолча цеха токарь, Кворостенко Светлана — горсовета депутат, кхи дуккха йола комсомольцашн кагирхойн.

Тха комсомольски организаце балда тІа кхеттададе да доакке режим чІоагІъяр.

Цкоацаш шерра гуоро тха горкомара плакаташ: «ЙислагІча пятилетка хІана дикка комсомол со. «Комсомолец, хьай хьаякте хьа хІана вай хой хона?»... «Цхьа тонн Іи ххойо — 3 соми 65 кепек да хлоду Іа»...

Іилма-техническо творчества хьажаро хьахаро доаьа лаьмад тха заводарча 75 комсомольцаа. № 4 йолча цеха комсомольски организацена секретаре А. Сегаева цо доча Іаахе шин рационализаторски предложене хьоаьд 22 эзар сом, хІаьта ерригача предложени рационализаторашни изобретательашни кхайда 34 эзар сом. Къоначча рационализаторешта шоай ВЛКСМ обкома, горкома, райкома грамоташ елишна.

Тхона мотача хийха хургаша тха завода комсомольски организаци кийча продукци дІахьа еккосташ кийчьяна производственный комсомольски организацеш комплексни хьоа йоаларе, цар цхьана рейдаш, проверкаш йоре, хьар хьа шистерна кийчйтар цхьана оттабь мероприятеш чакхйоахаре.

Цу даькье тхона новкъостал де йиц я «Комсомольски прожектора» областной грозненски городской штабаш. Къонача тІахьожамхой болх тоабара дикагІа хургда «Комсомольски прожектор» цІенахшта ицхьан тайпара удостоверени кийчдече.

Тха комсомольцашен кагирхошен шоа тІаьдахад парте дезадаз хашхаьа оттадаь декхараш сийленга кхоачашдара шоаш ма да хлебаш хьахьагархвыр конференце делегаташна хІазайта.

В. [illegible],
«Красный молот» завода ВЛКСМ комитета секретарь

«Красный молот» завода комсомольцашен кагирхошен дизза дакъа лаьцар йислагІча пятилетка хьалхарча шера план кхоачашъеча. ХІанз завода кагирхой СССР хьаль 50 шу дизара сийла къахьегама вахте эттай, царех дукхагІбараш заданеш тІехкоьннаш.

Комсомольцаштен кагирхоштен юкъе дикагІбараш коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи яйкара яхье белашаб. 100 соагІа сага из цІи еннаб. Заводерча хІара шоллагІча, къоначча, болхлочо аІалла а брак йоацаш бу болх.

Даьнене лакха мах бьеб завода болхлой, кагирхой къахьегама. КПСС XXIV съезда болх бе йоллалалехьа тха заводa деннах деза совгІат — Октябрски революце ордени. Из толам боаккхаьа кІезига дакъа лаьцад тха комсомольцаша а. Кагирхой еш механически цеха групкомсорга Сальников Валерена еннаб «За трудовую доблесть» яха медаль.

Пятилетке шоллагІча шера социалистически яхье хьалха латташ хьабоагІа № 8 йолча цеха тескараш комсомольцаш Карнов Николай, Пономаренко Николай, Шкодин Сергей, Резванов Петр, № 6 йолча цеха комсомольцаш Бахрова Сильва, Башиева Нина, механьатта аппаратурни цеха сварщик Загаев Хас-Магомед, кхы дукхахбараш а.

Иштта толамаш деха тера хул производствени денарр аІамигача тІеххьдаккхара кадрови болхлоша къоначарна шефство лелаери бахьан долаш. Заводе болх беш а шоллагІа професси Іомаю курсаш, хьалха латтача опыта школаш, говзал лакхъю курсаш, цига дешаш ва 56 болхло.

Завода балха Іатта цах балхара йІебуаш хаст-наьта хушалбалар, къахьтта дукха хушалу комсомольски ха йола кагирхой. Цу гІулакха бахьан таланра оаха вІашагІьеллай кадрой общественни отдел. ХІанз дІа мел воала къона болхло комсомола комитетага гІолла мара валац. [illegible] [illegible] [illegible] тальишаш, сварщикаш. ДукхагІа ча даьхе уж кийчбу ПТУ-3. Цу училищеца цхьана комсомола комитета васедахи дар сака, чІоагІйадь бувзамаш.

Ленински зачета шоллагІа этап йолча хана шин бІаь совгІча аІамигачца саги йоІен керда, дешхагІола социалистически декхараш тІаийцадар, хІаьта уж профессиональни говзал къахьегаме оасарлен лакхъяра чакхъегІа хинад хьалла кхоачашда а лоарІ.

Завода комсомольцашн кагирхойн производственни толамех дикегІа цул обшеобразовательни специальни знанеш кІоаргагІа ца хул. ХІане лакхерча лешаре заведенешка дешаш ва 80 къоначча краснооктоборе, 60—техникумашка, бІаь совгІа — болхлой сменийнарча школашка.

Т. МАСАЕВА,
№ 7 йолча гастрономa продавец

Турпала гІулакхаш карагІдайннадащ еаа. Школа чекхъяьаккхьй, профтехобразоване училище специальность Іомаьа. ХІанз тика тІа болх беш я, спорт дукхаеза. Ленински зачетa дакъа лоаж. Ленина вьча са биографи кийчарал эргаш ю.

Дукха хи йоашан «СССР кьаль 50 шу дизаре кийчо ераха бала КПСС ЦК сонам бийшаб аз. Бакъдар кьтча, цхьайола моттигаш ае дика кхетаешш ян. ЦаІ кхетададд ма-шу даьументе чІоаршене йоаш: вай ер сакка доргга халкъаш манарой самда лахаш лечахаьалкхе укх дуьнен тІа кху яц.

Сатийна [illegible] дуьне тІа. Капиталистически [illegible] хкенашка [illegible] чубехи гІатой кортамукъален бахьан къовс[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], турглаш. Халкъаша шай хьайкаьй капитализмана.

ХІаьта а бе хила деза вай. Дукха хи йоашан ДОСААФ VII Ерригсоюзни съезде хиннa Москвара цІаеий са. Оборонно - массави болх тоаберах, кагирхошта тІема - патриотически кхетам балара делегаташн даьча къамыьлайна ладийгІар аз.

Цига йоллаше аз уйла йора вай балха, вай дечух. Кагирхошта тІема - патриотически кхетам балара дукха хІама ду вайцига: ленцеш еш, беседаш, диспуташ ю, кинофестивалаш чакхйоах.

ДОСААФ съезде къастта йоаа хеташ ладийгІар СССР оборона Министра хьалхарча заместителе, Советски Союза Маршала Якубовски дейцачуга. Эскара гІулакх де болаш кагирхой ийсатоп тоха, машне делае, парашютаца чухкуелабала хоьш хила беза йоахар ю.

Цу даькье [illegible] дукха де вай. ЙоагтІача бевза хиийтаьа тоаман кхача массени тоа мара яц, хІаьта районашка цхьанкха а яц.

Республика Министрий Совета сойгга тІаийнабар хІара районе тираш хьаьяе хьна. Цу хилалене дукха ха ленка. ХІаьта кайнига хІама а пневматически тираш мара яц.

Болх шийса аІашгІеьдаккхача цига а йоаш яр стрелкова спорта шерра пропаганда а.

30-ча шерашка Грозне болх беш хиннай аэроклуб. Цига эггара хьалха самолет лелае Іемаб тІехьагІа Советски Союза Турпалаш хинна И. Заболотныйи Алексеени. Дукха ха я аэроклуб юха хьеелла еза яха дуьне. Бакъда, гІулакх меттахьа доалаш дац.

Кхо шу да аз парашютни спорте заияттеш ю. Хьалхара спортивни разряд я са. 95-зза парашютаца чукхоссавеннай со. ДукхагІьар Махачкале чукхоссавенай, вайцига из де йиш йоацандаь.

ХІанз ПТУ-6 вІашагІъеллай парашютни спорта секци, хунне юкъе ва 50 саг. Кагирхой кийчлуш бе сагала карарегла. Цхьабакъда материально - технически базе ца хинера шалтте доррага а.

А. ПЕНЬКОВ,
ВЛКСМ обкома секретарь, «Комсомольски прожекторан» областной штаба председатель

Нохч - ГІалгІайчен прожектористашта шоай деррига балх тІаберзабаьбар КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо тІа белгалде декхараш кхоачашдаре, производства резервах пайда эцара, экономе режим чІоагІъера.

Из Письмо комсомольски организацешка дувцача вана комсомольцашен кагирхошен дукха предложенеш тиьлар материалий балдлен кхомбара тІаерзаеа. Царех дукхагІъараш «Комсомольски прожектора» постийи штабийи КПСС XXIV съезда кийча хьажар долча хана а производства резервий Ерригсоюзни хьажар долча хара а кхоачаьяьй.

Производства резерваш гучабоахъта дика декхару дукхача комсомольски организацеш, «КП» постаща отрядаша. Иштта бахь бу «Электроприбор» завода, Гудермес станца, «Грамнаш», «Красный молот», электромеханически заводий къонача тІахьожамчене. Цар къовсам лоаттабу керда техника производства юкъеяхьара, машенех, механизмех, оборудованех бизззагІа пайда эцаа, къахьегама оасарле лакхъара тІехьа.

«КП» штабашен отрядашен къастта теркам тІаухийт арахеца продукци дикагІа хилийтара. Масала, дІадахача шера продукци дикаллга хьоажаш бІаьь совгІа рейд йир идейно - производствении объединение прожектористаша. Рейд чакхъелча укхаза оракеи «Молнеш», листокаш, рейда итогаш юкъейне цеховни собранеш ю.

Къона тІахьожамхой иштта оарцагІбаьнакъ мехкальттаи мехкаьтта продукцишта кхоьбарь. Доккха беркат даьлар механьатта доахде, мехкальтта чакхдоахача предприятешкен транспортах проверкаш ераш. Цар [illegible] предприятешта [illegible] районе [illegible] [illegible] «Комсомольски прожектора» штабо къастта дика техкар Заводской районера гІулакхаш. Мехкаьттен мехкаьтта продукташ чхоара 800 предложени елар къонача тІахьожамхоша.

Отчетни юкъа дукха дика гІулакхаш карагІдийнад колхозийн совхозийн прожектористашта а. Цар тІадьожам лоаттабаб тракторашта, юртбоахама машенашта ремонт яра, доачьар кийчдаре, илаьт дІадераш чушерах.

Цхьабакъда, «Комсомольски прожектора» цхьайолча районий предприятей, учреждений штабашн отрядашен тІагІертта къовсам лоаттабац производства керда резерваш гучбахара, экономе режим чІоагІьяра. Отчетни юкъа во болх баьб Грозненски, Сунженски, Шелковской, МалгІабека районий «Комсомольски прожектора» штабаша.

Ціенхаштаьра кхоачамбоацар да «КП» дукхача отрядашен постийшан оча рейдай, проверкай итогаш «Молнеш», листокаш ера а чакаш цаха дІа ца йоаийтар.

ХІанз «КП» ерригача звеношка чакхйоалаш латт отчеташ хоржамаш. «КП» штабашкен постийшкен хорш за бола бизааш, принципиальни хьинар долаш бола комсомолцаш.

Прениех иштта къамаьлдир Нохч-ГІалгІай областной пионерски организаце председателa Махмудхаджиеваs, республика комсомола йодиевa, ВЛКСМ Ведена райкома секретара Сабировa, Надтеречни района «Новогорский» совхоза комсомола комитета секретара Исаевa, Хорачоерта юкъерча школа директорa, кхаланьхха комисса председателa Усейновs, кхычер.

СУРТА ТІА: комсомола Нохч-ГІалгІай областной конференци делегаташ. В. Юношева сурт.

«СЕРДАЛО»
2-гІа оагІув, 7 март 1972 шу.

СССР кхоллар 50 шо дизарга

ЛАКХА ХЬУВКЪАМ КХЕБАРА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕ — СОВЕТСКИ ХАЛКЪИЙ ВАРТТАЙНАЧА ДЕЗАЛЕ

ХIАНЗ вай республике а вай заманна лакха лаьмна... Цар экономика кхиъна... 1959 шере дина цар шортторе... совгIа дегIайаьккхина.

Халкъе болчу ... Пеш... коммунизм хьалхара... партен прамипаьлстан... производства. СССР халкъан ленински доттагIалла долуш ... цар ... капитализмана ... материально-технически базе... хьажа тоьла.

Цу ... республикера тракторан 2,5-за дукхаьйна ... комбайнаш ... хIинца ук 1200 и сайцина. ... 170—200 гектар, ... 10—12 ... дайнаш ... дина.

[illegible]

ОБЩЕСТВЕННИ САККХЕТАМ ХЬАКХОЛЛАР

[illegible]

Х. БОКОВ,
КПСС Нохч-ГIалгIайн обкоман секретарь.

СибарегIен мехкдаьттага бода никъ

Тюмень — Тобольск — Сургут машенниг — Мехкбуаесхьарча СибарегIан лоархIамерIарча гIирсех цаI. 700 километр йIаьхача магистрало ... хуьйлйтарна Тюменски областе ... мехкдаьтта районаш боарражагIа бувдам оттабе.

ГIишлошъяраша каравраво тайга, ушал, СибарегIен дукха хиш. Цар машениниъ буллача лаьтта ХIанхе а 800 километр хIана ... болета никъ.

Сургут... Тюмень Тобольск—Сургут никъа рельсаш.

И. САПОЖКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДИКА ГIУЛАКХ ХЬАЛЛАЬЦАД

[illegible]

Г. АБОЗОВ.

ВАХАРА НИКЪ ХЬЕХАШ

Къахьегам безаш, цуьнца коммунистически гIуллакх долаш къона тIехье кхиар советски школа сийлен декхар ду. Цу гIуллакх во лелац Грозненски № 13 йолча юкъерчу школе.

Цу школе дешархошта къахьегама кхетам балара болх дика вIаштIехьбаьккхаб. 5 классера дIадолалу бераш къахьегам бовза, моллагIа хIама кьаг Iомадба. ХIора классада программагIа болх бу. Берий дагах теркалью. Цунга хьежжа мара хьадехац. Масала, 5—6 классера дешархой эгтара хьалха хала йовца хIамаш е Iомабу. ХьалхагIа бустамаш доакхош доах, цуй тIехьагIа тайн-тайнара кьушаш вIашагIъеха. Кlеаг-дукха хIамаш кулг тоха Iемачуй тIехьагIа халагIа, чоалхацегIа бода болх бейт.

Уоккхачара дIадоладе гIерт тхо берашта Iалама кхоза йоазнйтар, ... Iалам ... материальни благаш хьекхоллацо боле къахьегам царна безабалийтар, — болх къахьегама урокаш хьехаш волча С. А. Сергеева. 28 шу да цо из бадц бу. Шай болх бовз, бераш хьабу берим довцаш могаргвоцаче ...о. Сергеева. Вай республика къахьегама хьехархоел из цаI мара вац ... образование отличник. Йоккха балха опыта говзалх йолча цо школа программа хIадехар кхоачаш а ден берашта къахьегам дикагIа бовайтара шайгара ... Семен Андреевича.

Сакъердалуш цуй урокашка ух дешархой, кIана ... де хIама корадоагIа царна. Масала, 7—8 классера дешархой къахьегама урокашка бокххийчарна дулургдоацар де Iомалу. ЖIовна, догара, бела Iажараш йоаха Iомабена ца Iеш цар шоай кулгашца дакхача хьаю хоза шашкаш, шахматни доска, настольни лоазаргаш, фанерах сурташ. Цул совгIа слесарни балхаш ле а Iомабу 7—8 классашкара дешархой. Цар ... тайн-тайнара ... кимираш.

ЙIесалгIчен ...гIчен классашкарча дешархошта а хьех къахьегама урокаш. ... цаI ... дукха балха йолаш плотника, слесара, токара разрядаш лац царна. Цхьабакъда, боккъонца къахьегам бовза хала, ... ду ца къожабеш моллагIа хIама кьаг Iомабу. Школа мастерскоешка ... дешархоша дикача производственни практикех чакхбуол, ... Хоаш ... бекь ... деш, истолаш, парташ тоаде а хьаде а кулга говзал яр ... моллагIчоа атта гIулакх доацарга. Дехча «...» 9—10 классера дешархой. Дехчаз ... хIама хьеI Iемаб уж. Масала, цар шоай кулгашца хьаду херхаш, ... фоттанаш, ...раш.

Школах шоай ... деле цIа лерхIаш болча дешархоша дукха къахьег из ... хеш... Актови зал ... кхинначоа ... хоза ... хозача ... рамкашка да ... хозача ... дешархой правилаш, Iалам ... картинкаш, ... бокххийча ... Массанахьа цIена а, ... баьб. Дешархой кулгаш да цига деттадениараш. ... дика гIуллакхаш карагIдийна школа «...». Эшаш ... хIаравех дукха ... фрезерни станок, ... дакъана хIамаш ... электролобзикаш, ... хIамаех херхаш, фоттанаш, ... ca бола ... кулгара кийчъа я. Лоацца аьлча, ерригача школе, классашка деха гIант, истол, доска, ... гургьиц ... Дешархоца шоай царча боахама дика доал дехга да из.

Лаккхерча классашкара дешархой дика технически творчество йолаш болга ... гIуллакхаш царна карагIдийнна ... Творчески фантази йолаш ... хIамаш ... дола ... № 13 йолча юкъерча школа дешархоех. ... фабрикаши продукцина ... Масала, ... маркагIа дола ... дешархой ... Цар ... вIашкаэзар ук. ... Ма дола а кийчъай-ка школа методически кабинеташ: биологи, черчене, истори, литература, пионерски цIа. ... кабинеташ ... йизагIа кийчъара ... шера ... совещание ... № 13 йола школе. ХIатта берий технически творчества выставке ... дикагIа ... дешархочо Сурков Николай ... Цох кхина Сийлен грамота а елар.

... школе. ... творчески фантази ... къахьегама урокаш хьехача мастера С. А. Сергеева ... дешархоша шоай кулгашца ... Уж а ... тара школа, ... бола станок. ... кхоачашъе ... а цу ... стамок тIа. ... цастерскоешка латта дешархой ... кулгашка хьалхь ... хIамаш ... токарни, сверлильни станокаш, кимираш.

Къахьегама кхетам балара лаьа школа лучое ... кхеташ берашта. ... мастера кол. Сергеева заводашка ... экскурсе ... дешархой. Цига царна ... производства технологи. Цул совгIа къахьегама ветеранашца вIашагIкхеттадо. Цу мероприятешка ... лакхагIа ... дешархошца ... бола къахьегама кхетам балара болх.

«Къахьегама дикагIбарешка» ... дешархошта. Цу тIа ... сакъердаме техническе ... къахьегама урокашка карагIдувлача дикача гIулакхех. ... дикагIа болча дешархоех — «болхлой». Каст-каста го йиш я ... тIа 9 классерча Заргаров Евгене, Сдвоцыр Вячеслава, 10 классерча Адиатханов Долика, Доронов Евгене, Демешкин Владимира, 5—6 классашкарча Кухарски Бориса, Азаин Михаила, Сурков Виктора, кхы дукхачар а ...

Лакха ... дийцачул чулоацам а бен ... йиш я ... и дика къахьегама кхетам ... тIехье ... № 13 йолча юкъерча школе, аьнна.

Х. БАЛАЕВ.

Социализма мехкашка

ПОЛЬША КЕРДА ГIИРОАШ

ВАРШАВА. (АПН соб. корр.). Халкъа Польша йоккхаГIолла цхьа гIишло — Гданьскера Северный порт — кхалью ну дуьйлан латт. Иза бохча самосвалаша, цу дакъе советски КРАЗ-аша бIаьргиоппам доккхий тIой, гIум, матIа тоссан мера тIехьа метр йолла Балтикагара. Кхалъъ йолаш латт шинь эолмерез. Цар шин оагIорахьара го бергба гамаш, цу чу чуттаргда мехкадьтеех кIори тIабейа доккхий кемаш. IIаьта кIаиз землечерпалкина 17 метрага кхолчам кIоаргбу форда бух.

Балха темпаш кIара декпа сихлуш латт шIамптлитеражин автомобилаши архзецартйохча Бельско-Бялойерен Тыхахерен йолкха гIишло, хьаьлеча п. Шин шум ал шуъ даналаьа бола бе йоладаь ешаш я ив предприятин, цу тайпара гIишлош пхе шера хьалйоил а. Тыхах яхача моттиге хьалъю штамповочни цех, цига архзецаргьа машенан кузовеш. Инструментальни цех хьалъю хIанз реконструкцин ен латтача Бельско-Бялойерча, шIамптлитражин автомобильни заводе. Цу предприяте цхьан шеъа кийчача узлаел тIамагIьехкаргьа машенаш, хIаьта цхьа ха шьтча «Сирена» яхача маркан йолл машенаш ше хьаеш а хуртьл завод. Польски автоград хьалъеча балхаеб хьалхара добровольцаш — социалистически нагаркой Союза членаш, уж ба цу объекта шефство долеран.

С. ШТУКАТУРОВ.

ЭКСПОРТА ХОАРХIАЙ СТАТЬИ

БУДАПЕШТ. (АПН — «Будапресс»). IIана Венгре шера доькхи 10 эзар тонн алюминий. Цох 40 процент электропромышленностига дIадохийт. Дуккхал кабелаш хьоьча шера 25 эзар тонн ешп цу.

Алюминеп хьаьь хIамаш — венгерски экспорта йоархIаье статья. Кабельни промышленностига дакъа дола дакъа дохк республика. Цуь жайнь ибу Европа дерригача махкашка, Латински Америкаш Африкан дукхахча пачхалкхашкахьа. Ухх тIекхьарча шерашка дийхсей телефонин кабель экспорт. Ив йибу Лане, Ирака, Кувейта, Эфиопе.

СФР республика Венгре специализиции ю хьалгахкаина ваша-электропроводаш архзецира.

СТОЛИЦА ДОШО ШИНИКА

СОФИЯ. (АПН — «Софиапресс»). Болгарски столица городской совете ужд Дошо ципнка. Цу тIа София хьаьлхаш дIаяхир Болгарек тоенете хетаран.

1946 шера герех нутьаььаккача хьалхарча доншка шига балхар советски архитекторан. Цох дола йоазуь а за хинина оагIош тIа: «ЧIоагIа дина хIама да шоай гIорац доаха, тоше байам болча столица балхча нахка дагардер. IIана шоагIа доаш се София — эггара хьанга се ухкаш хьинина 1940 шера. Эггара чIоагIагIа уххаза хоахур да корткуххьале эзар». Цуния шIал нуьг ладал: Ленинграда кортера архитектор.

IIалан оагIош тIа да Димитров Георге дак йоазуь, шоалагIчух тIа — Живкова Тодора ладар.

Доше книжка тIа шай тайпара «Байлаун» диеад космонавта А. Леонова. Цо дилад кхокха сурт.

В. Николаева - Терешкова яздад: «Хозача София бохча нахка дег чура баркал оаш аз бохаш тIаэцарал».

Книжка тIа да космонавтана А. Елисеова, Г. Береговойс дьабилами.

ХЬАЬКАРЧА ШКОЛА [illegible]

УЛАН-БАТОР. (АПН корр.). Монголе общественноста тержественно дездир шеха эггара хьалхарча общеобразовательни школа 50 шу дизар. Хьаьха республикин позьаалелтьа дешаш йиш йолаш бацар аратин. 90 процент нах деша а ца а хоиш хьинабен. Таккен республика 520 шахьаьлкарча, йиша йошача школаьа, шкъорча школашка дешаш да 245 эзар бер.

1972—1975 шерашка кхьаьсьта моттиг доацаргьа шехка просвещение историе чухь. МНРП XVI съезда решеношка хьайцпа уж [illegible] республика, чаххаргда беррагача нахага хIиша деша юкъера дешар дехийтилга. Йолтаьахьой дархара йойъесси хьехара мотщайн аргалыа тоавра йоза нероспратеш, дакхьерсьа педагогически шадрай гоьаш, берде учебникаш араежцарда.

И. МАРСКИЙ.

ИНФАРКТА ДАРБА ЛЕХА ЦЕНТР

ПРАГА. (АПН — Прагапресс). Уналлоно лоралра дерригдуйек организаци хIанз масеех бойзда чохкам беш а кхьаний медицински центрех нег гIертилга а ен. Нарех цхьа центр шхи лелача систеплаьа хула дааран Iомбу Прахски институт. Уходей уш латерам тешха 20 шу сонIа да а. Прахски институте цу тайпара доаал дехьарча хал IиIлим федералинца лех инфаркта дарба дара нахьаш.

Дунен статистически даппоша ма кхара, эггара кхераметIа да инфаркт хиина тьаьтара нхе сакъат. Цудугъа цхьаьйолча хана инфаркт хиина нах бол улица тIа, белка, бельнице дIабуташ. Дампеша хьахьоих, цул нартторча бальанех цаI нах шоай дахналиеаь дорага ца ахар долга.

Цхьальха а лоардIамо проблема я Прахски институте сотрудникаша къоастаеш — инфаркт хиийна саг моа кхеса мотта хла йоза хар. IIаиз а тIехьа цхьаьдолча мехкашка уьхкена лах кIира долкхх мотта бадаш. Цхьабагьда, пустальнаш шоагIа дукха цхьаь мотту эзар шийй лоларь ботIа долга.

КХАЛНАЬХА БОЧАЯР

IIаман тегачун професси дика йовзаш я Модай Шен бохкле Усманова Мадина. Из тамаш а ян, 11 шу да це цу отрасле къахьега. IIаьта из хIамаш тегара говзал дика йовза а бекъоица карьерзае а ха ма йий, цу балхаца хьаштдолчоь хIаьта а. Вацацаца саг бIаратьемартзолаш хул це тийга ийаннаьха барзкъа: коч, костюм, кофта.

ТIахьеначу дегIа хьаьрча, эхь хоташ йола кхалсаг бIаргаейча, наха из шециара гонва бохало йийте яр, аьле щебелаш хул цхьабола закъзчикаш. Бакъда дIало: цхьа примерке баьхна це тоха нужг дайча, оала деш хезача, уйдаш кумцалу. Беп тоха дича сагна хул це тийга моллагIа а барзкъа. Цудухьа раьза хул закаачикаш, цуьга дала гIерташ хул шоай барзкъа.

Хозатта хорманц хIакамтегарашь Мадина шоай бригадаралла, Мадинас сахна даьи шоай дешхарой тIаккхоачалцу це кугалдоча 8 сагах латтача бригада а. Кхыча тайпара хила йиш а яц гIулахкаш барт болча дезало. Цхьаьние де ца кхийнар шолагIчо ху, цхьаннена ца хоир дикагIа хоии валчо дIахьех, иштта массане цхьаца бу цар беях. Цудухьа лакха да хьинар—хIара бетта 90 сонгIа барзкъа тег цар.

Цу балха тIа къаьсттта лоархIаш дола цхьаькха хIама а доал Мадинах, цаан кхоачаилье а ала дIаласт мицц ма. Ше тегача хIара барзкъаиз из мара кхы доацаш сапна лаьрхIе, шийса маха боакх. Кхьча тайпара болх бе хац цуина, иштта Iемай из.

Модай Шен шолагIча юкъарча гIулакха эггара да Мадинай дIамитта коллектив, хьалхарчарпа белалу уш кердача мехах йола фасонаш тега, дакъа лоац модай выставке. Цар цига кийтьаь масеьтх модаль дика я аьйна баггаьхьай.

Къаьсттта «дIайха» довош да бойрино хIаиц. Шоай цIейна пакъабеххаш керда бархкъаш тегийташ ба заказчикаш. Цар хьаьнтта кхочачашиш я Къаьсттана ЦIена байракха орден, Ленински юбилейни медаль, бетте служба «Отличника Знамет» долаш йола кечамаш тега мастер — Усманова Мадина.

З. ГАПОЛАНОВА.

МАРТА МАРШРУТАГIА

ШолагIа шу да вай мехка «Массаза а кийча да!» яхача маршагIа гIа боалаш пионери йода. Цуж маршрутех цаI я «Зарница». КIеззига ха мара йисаяц В. И. Ленина цIерагIча пионерски организаце юбилей елье, дукхача кIанз цу маршрутагIа беш бола болх мишта лех хойтиш «Зарница» яхача тIема - спортивни тIазара штабагIа рапорт телаш я МалгIабика районерча школай пионерски дружинаш. Дуккха достамаш долаш я «Зарница» маршрут.

Тха района пионераша чакхъьккхай пионерски четырехборье. Сакъердаме чакхъьаьр яхьаш. ЧIоагIача къовсаме хьалхара моттиг яьккхар № 3 йолча юкъерча школа юнармейцаша. Эстафеташа Город МалгIабик лораьчуе, разведчика - пионера Мордвинов Володе лаьо яккхара котбаьлар № 1 йолча юкъерча школа юнармейцаш. Дубинин Володе лаьо яккхара котбаьлар № 2 йолча школа юнармейцаш.

«ТIоарска бургаш» яхача клуба приз яккхара йоласийача ноешкарча командий кхьакша дакъа лаьцар 62 командерча 864 пионеро. Бокха толам баьккхар № 3 йолча домоуправлене «Факел» яхача команда. Республикай Къулбехьен Росса чемпионий цIи чькхар бераша (тренер И. Саутиев).

«Лахар» яхача операцева юкъе дакъа лаьцар школай ерригача юнармейски батальонаша. Лехаш кораваьа город МалгIабика территоре тIа йоллий оьш граждански Сийлахь - боккхача Даймехкан тIемашка дакъа лоацаш хиина 52 саг. № 18 йолча юкъерча школа Рихард Зорге цIерагIча дружинаша кораваьа Даймехка тIем тIа дакъа лаьца У. М. Газиков, граждански тIем тIа дакъа лаьца М. Кортоев, У. М. Газиков, граждански тIем тIа дакъа лаьца М. М. Кортоев. № 6 йолча юкъерча школа юнармейцаша хьалехав г. МалгIабик лораеш хиина, хIанз пенсионер вола Н. И. Ситтко. Царца дIа-юха кхьахташ клухьийт бераша. Н. И. Ситтко пионераша дуьц цар город бахьан долаш баьча тIемах, тIема ветеранаша шIамагIяхетача сайрийна уж болча вена ше а хиннав из.

Доланхоарча № 7 йолча юкъерча школа пионераша хьалехав Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа дакъа хаьца С. П. Эзилоев —шоай юртара эггара хьалхара пионери эггара хьалхара вожатий.

Юкъерча школашкара пионераш дIа-юха кхьахташ ухийташ а, шIамагIбетталун а ба Сийлахь-боккхача Дай - мехка тIем тIа дакъа лоаций хиннаралоша—Иван Анатольевич Кокойкова, Бузгучев Бексолта Хьамзатаца. Доккхача доттагIало шIамагIбузабоаийт № 19 йолча юкъерча школа пионераш город Фрунзе вахача «Слава» цха кхо орден долийча Эзгиева АIлий Дузарица.

ТIем тIа хиина нах дикка бовкха бола чакхбаьккхай школай пионерийлашна. Цар хьалехай Сийлахь а боккхача Даймехка тIа, граждански тIем тIа дакъа лоацаш хиина дукха нах. Бераша пост-песте дIа-юха кхьахташ клухьийт город лораш хинначераш, вай мехка тайп-тайпарча моттигашка бахача дукхахчарга. № 1 йолча юкъерча школа берригаш пионерски балха кугаллу «Будапешт» яхача тIема - патриотически штабо. Дика гIулакхаш кхико а де цу школа пионеранга карагIдаьхна.

Сийлахь - боккхача Октябра 54 шу дизара сайна «Красная гвоздика» яха операци чакхъьаккхар. Цу хана бераша дехъъала бийцар Сийлахь - боккхача Даймехка тIемах къахьеганча ветеранаш. Чакхъьаккхар «Обелиск» яха операци. Пионераша тоалаь хилдаьд В. И. Ленина, Серго Орджоникидзена, МалгIабик бахьан доваш дентаца тIем тIа байнача турпалхчигта дегIа ламиткашк. Шоай дерига гIулакхаш уйлацIа шоай организаце цхьатъзе втт шу дизара хетаю бераша.

Бейнача турпалшIеза дегIачаьа ламиткашка гIулакх ду городерча пионераша: гонахьа тахнаш дIалегI, заваш, дегI, дезача денойка сейлеи ха уттаду. Традиция я лаьча гIазагая ламиткаиета шлс оборам а ен, цига октябраташ пионералла дIачуйбелга. №№ 1, 3, 4, 5, 9 йолча школашка тIема сийлен уголокаш даьхай, цига гул а дь шIамагIгазай город МалгIабик лораш хиннарех йола дукха материалаш. «Зарница» яхача районерча организаце штабо шай заседаме ладийгIар дружинай боккхагIболча вожатейцхьа хьаа отчеташка. Районерча ерригача пионерски дружинашта шогалаьд штабо «Массаза а кийча дал» яхача Ерригсоюзни пионерски марша ерригача маршрутагIа беш бола болх кхы тIа а чIоагIбалга. Из толаме чакхъьккхара къаьхьеьха пионерски организаце юбилей тIаьккхача царга рапортташ дала йиш хургIолаш.

А. АЛИРОЕВ,
МалгIабика горОНО инспектор.

СПОРТИВНИ ХОАМАШ

Городской шахматни клубе чакхйоаккхаш йолча вай республике хьалхара моттиг яьккхара йолча ахфинальни турнирах хIанз чакхъьний бархI тур. ЧIоагIа сакъердаме яр тIехьъерашь. БорхIагIча тура цIаьошегIа разряд йолча В. Белоозерова шаавар спорта мастерала кандидат вола В. Гвоздецкий, ЧIоагIа яра чакхъьлар В. Мостовойя, Х. Ведзижева лоьаль парти. Юхьанца дикагIа лайар Мостовой. Цхьабакъда цу тайпарча партешка ший ерриге тоьна тIеяккйта ловзаш волча Ведзижева тIехьара я котало тьехкар. Ворхаш партеш хейле ца йолаш гIесар. Иштта яра чакхъьлар бархIагIа тур а. Москве а оаше эггара эггара чIоагIагIа теркам тIаоза яр Х. Ведзижева В. Гвоздецкий ловзаль парти. Парти чакхйолла Х. Ведзижева дIаевна пешки дIанйцар В. Гвоздецка. ТIаьккха пачахьа атака йолаеш цхьаьккхи а партеа йир Ведзижевь. Цул тIехьагIа хьаьа ешача пачаньл сагIетта кхы а чIоагIагIа атака йолайр ло. Пачкехь лорабора шай тхна сепле дIеьло йийлар В. Гвоздецка. Цул тIехьагIа [illegible] ше эзарех мутIарьа дир В. Гвоздецка.

IIанз бархI тур чакхъьаьлачул тIехьагIа турнира хьалха латт А. Хаяти В. Белоозерова. Яьхах ешаш очко и цу шине а, хIаьта А. Левенсейнс йиь очко я.

Царах кхьа парти чIоагIагIа ловзашча Х. Ведзижева кхо очко я.

Яьлан дIало хьоц я.

В. ЛАНСКОЙ.

[illegible] марта.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЯкклагIча пятилетка шерашка Iалама газах шерра пайда эцаргба Болгара энергетически балансе. Советски Союзера йоагIаргьа из Карпатшка дIайолалургIолей сейнача довгорака София а лакха кхайола йоккхий промышленни центраш а Iалалгьертйолчa трубопровод чу гIолла СССР — Болгари газпровод — НРБ дешналгIадеча гIирсех цаI.

СУРТА ТIА: Плевена юкъе тресса турбаш Iойохкаш латт.

БТА-ТАСС сурт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

7 март

9.30 — Передачий программа. 9.35 — Керданараш. 9.45 — Документальни «Кохмар». 10.15 — «Вайн Бетвинкаэ» яха телевизионни художественни фильм. 11.35 — Илли доах дорошка. 12.00 — Шахматаш дешна. Шахматист республикани «Пост». 12.05 — «Курильские калачи» яха телевизионни документальни фильма премьера. 13.30 — Спортивни гимнастика. Венгрера передача. 14.30 — Керданараш. 15.00 — Передачий программа. 15.45 — Керданараш (гIалагIай, эрсий меттала). 16.05 — Киножурнал. 16.15 — [illegible] лоьвар — «Спортлото». 16.30 — Дунен халкъашта моттара хьалхаьха Денца — 8 марта хетаьь торжественни вечер. Дезача дан концерт. СССР Доккхача театрера трансляци. Перерыв — «Хаьа». Информационни программа. 21.30 — Къонаш эфире я. Телевизионни конкурса финал. Хьалхара передача. 22.15 — Керданараш. Передачий программа.

8 март

9.30 — Передачий программа. 9.35 — Керданараш. 9.45 — Неоконча сагIато. Берай бешан кхелбоарий концерт. 9.45 — Телевизионни календарь. Теххи — дунен халкъашта моттара хьалхаьа Да 10.15 — Эстрадни концерт. 11.00 — «Лейтенанта фамилия» яхача телевизионни художественни фильма премьера. 12.20 — «Саг, общество, закон». 12.50 — Киножурнал. 13.00 — «Росса кхьансара хозанеш» яха литературни музыкальни передача. 13.30 — «Эзар бIеа йиИсаш» яха документальни фильма. 14.30 — «Нана» (нохчий меттала). 14.45 — «Хьайбаш дунен тIа». Передача дакъа лоац СССРхалкъан артиста кинорежиссера Згуриде а дуьнен чемпиона, СССР спорта заслуженни мастера Петушковас а. 15.45 — «Къонаш — эфире». «ХIа-хIа, моккарай!» яха телевизионни конкурса финал. ШолагIа передача. 17.30 — Керданараш. 17.45 — Эггара къалтателевизионни экрана тIа. «Ефрейтора Збруева вокаI кускал» яха художественни фильм. 19.30 — Хьаьхарча бIаьстана сагIатеш. Дезача дан эстрадни концерт. 21.00 — «Хаьа». Информационни программа. 21.30 — Спортивни программа. 22.15 — «Хаданеш да тIехьанара». 22.45 — Керданараш. Передачий программа.

РАДИО

7 март

РАДИО

6.00 — «Юртара Iуйре» (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.35 — «Сердало» газета обзор. 8.30 — Дешаш кинижки йола лемцкски теоретически наследа Iомаерашта дешнешпеньостала (эрсий меттала). 8.40 — СССР шIагьагIьедаш 50 шу дизарга. «Ведар гьала воал» яха беседа (гIалгIай меттала). 9.10 — Искусства йола гIа (нохчий меттала). 9.30 — Боккхача дезала ваша» яха передача (эрсий меттала). 9.45 — Кхоана дунен халкъашта моттара да — 8-гIа март да (гIалгIай меттала). 10.05 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 10.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 10.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 10.40 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 10.50 — Дунен халкъашта моттара хьалхаьха Дезача — 8-гIа марта хетаьь торжественни веседаши. СССР Перхалъамаьзи академически Доккхача театрера трансляци.

8 март

6.30 — Къаьнал ветеда концерт. (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — «Ленинец кхьанъ» газета обзор. 8.30 — Дезача дан концерт (эрсий меттала). 15.30 — «Шинна, кхелаш» яха радиокомпозици (нохчий меттала). 15.40 — Массаналь дика хих бе (эрсий меттала). 16.00 — «Советски кхалсаг, сийле хьа хьаьIа» яха радиокомпозиция (эрсий меттала). 16.30 — «Кагировой вахарехь» радиовыпуск (нохчий меттала). 16.35 — «Дезача денца дакъаза хиндо, шу, кхиетра кхалнаш» яха концерт-композиция (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Талаш республикина гIолла Грозен кушмалуш моркаш йолаш, лоазама йоачаш а йолаш, малхболлехьара гIаьккъача боарами мух а хьекхаш ха хила а фегаре температура республика гIолла 1—6, Грозне 1—3 градус шелал йолаш хила а тарлу. Кхоана лонаш моркаш а йолаш, юкъ-юкъе сола а оаташ, паьлагадьа даргIо лоа а долаш, малхбоалехьара гIаькхьача боарами мух а хьекхаш ха хила а фегаре температура бийсанна 4—9 градус шелал йолаш дехкаш 1 градус шолалгара 4 градус йIовхалга кхоачача хила а тарлу.

Метеостанци.

ГРАЖДАНАШ!

Ма дара кхоачашье газона приборех пайда эцар кхераме хулий тергалоаке правилаш!

Болх беш бола приборий бIаргдоахка сагу воаш ма йита. Газови приборашта тIа ма ххачийта хагий бераш, къаралхо бодабол газон приборех пайда эца ма хоиш бола граждан.

Газови хелтах пIечоаш дIоалара, пайда ма эцалаш — чIоагIа кхераме да из дзоане ш!

Дай ма долаш чIоагIа шолал отта хеш сотапкарча газа дайжи сеттара даьгIньа тарлуш кхиар. Горелкашчара газ кIаинтех чIоагIлуш-лаьгIлуш а йоаге газови прибор сиха дIайоаиз а цу хьтьуфш 014 телефон а таха зоам бенна а баргбеш.

Цхьаьха хича а мегаш дац тургано хам ца йоача а шибер дIасьейна йола а хана дIайоал приборех, шийцаш, «ВНИСТО», «АГВ» яхача ший пайда эза.

ДIакъайла заслонка (шибер) вохара кхераме я.

Дон ма долаш, Iаш замалахь гIоа кха хана газ Iо а ухаш газопровода тоалахара кхераш чIоагIлуш хилло тудухьь чагахьа саьна шин хахартре дегIай клетие а тIема, кхалхара полаела чу газе хьаш ухь кьан а ма лотае. дIа я ма йоае электричество, гуцахьа йоагаш цIи ма хилийта (гIаьле озар, цIилетоогт лотань я. кх. дIа-ла). ЦагIа сихха шилтай а хьаеа 0-4 телефонагIа хоам бе.

Газах пайда эцара правилаш тоалахара а газ хьаухкча хана сиха 04 дезар ца зарн а экхаш бе, дIа нокна, отравлене тарлу.

«Грозгоргаз» трест.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

«ВЬЕТНАМИЗАЦЕ — АГРЕССЕ КХОЛЛАР»

КIайча кIено еча «мехкар бешах» закламента тIехьа Индокитай ерригача фронташка оххь американски бомбаш, минаш, снарядаш. США президент Р. Никсон шоаналгIа Китае декхе дахахе Вьетнама Демократически Республикай дукхадаькха етайлаьль бомбаш дIахо етташ я. «В-52» яхача йоккхийча стратегически бомбардировщикаша ккы а тьаьагIа бомбаш етт Къулбехьен Вьетнама мукъалыкача районашта. Пентагона приказагIа тIехь дIабоайбьб Камбодже марионеточни сайгонски эскара 15 эзар салтечо. Лаоса американски вертолеташа тIема кхоачаши герзи дIакхуль США Центральни управление шIамагIтехача а Iошадаче а инарала Ваи Пао «Лаоса» Пао «Iарешта» долча низешта».

Индокитае американски военщинас желадеча Iаьржача гIулакхаш шоацу дуьц тоалх. Вашингтоно тIагIертта чIоагIа юаца «бархI пунктах латта жешара планаш», «Вьетнамизаце» политика а сакха, дIахо хьош йола агрессе кьайламиккхара доза кхоллар мара хац. ШIамагIкхайтта Штатех Вьетнамера шоай эскар ихьалоалча декъе арадаккхаьза даллиэар шита бомбаш нах 50 эзар саг сонгIа хилар бахьан долаш. ДРВ сигаба тIом латтача шерашка 3440 американски самолет чувийтай.

Бакъда, шоашта хула хе кIеззиг гIертач. Вашингтон лаша а латта ш тIема масштаб лоакье. Сайгонски марионеташка тIом дIахо бе кага а из США президента тIагIертта белгалдоаккх шIамагIкхийттача Штаташа тIехьа тIайоачача хана а сайгонски режим хьаллоаваргхилар. Из цхьадолча декъре хьадоагIа Никсона Пекине ягоа переговорех йолча американо - китайски коммюнике тIара.

США неоколониалистически политика чулоацаш латт моттигерча марионеточни режимий ноьлостелла уж а вок жедкаш ший бIаденна карадоладе гIерташ ла хилерех. Итт шу сонгIа йолча хана США-с Къулбехьен Вьетнаме хьийар шоашка ладуьгIаргдола репрессивни аппарат. США эккономически дахар зе хьере, американски долларешк тIехь кхоачаш ца хьйите шай байсен а доакккъургдеиар Тхиеу марионеточни администраци. Ший бахьан [illegible] дIаэцдей» яхача американски ганнто Ханойски правительство хьаллоац холкъо Къулбхьеда метте Къулбехьен Вьетнама Iомсо правительство метте хьаллатаре» яьш.

Вьетнамски халкъо хьадла тIаьаш «вьетнамизаце» неоколониалистически политика. Цо тIагIертта, ше хьоа да, деш, мукъадалара тIехьа, американски агрессораш ший латтара лахкара тIехьа къовсаш лоаттабу. Лаосем Камбоджам меараьш долча халкъьхьа кхоача ца нотдаргда из.

Р. НИКСОНА ПЕКИНЕ ВИЗИТ ХИННАЧУЛ ТIЕХЬАГIА

«Эггара йокка телевизионни спектакль чакхъйлшай» — иштта дуьц США президента Р. Никсона Китае вахха хиина визит чакхьъаларах «Вашингтон пост» яхача столични газета. Иштта мах баьб цуь, цхьан оагIорахьа президент цига вахарах хилча пропагандистски аспекте, вокх оагIорахьа, американо - китайски переговорашт соацарш чIоагIа цхьайлагIа хиларах дукха дозала ненайолашо.

Вашингтоно цIавеначча Никсона ше ший визитах аьлар а дуьн хийна событа я иза. Шинаае приньчка хоппюнико юацаш, цо хоиш дала философии Хадзалоаш хьаьэкъьхьара йоакъаш дIаяха а 16 эзар шахь йолча йоькхаш мокстегIал латтача 23-шераш тIой тамле а. «Цхьабакъда, хоиш бу «Вашингтон пост» дукхахча специалистала хетачоя, Никсона — Чжоу Энь - лай китайски - американски коммюнике эффективни я йоацаш, доазуш оттадий йолаь результатиие синай».

Цу коммюнике тIаро дукха йола моттигаш кхьоастаца боаяш цхьа хIама алхаьгIа оттада ала а, кепайлазонга кхьнчача доешла мица, хьалдаьдьу Пекине хиннача переговорашта тIахатта кхоллар. Масала, американски кепайлазонга ца кхоачаш бисар «правительствера официальни сагаргаш» гIолла американски оагIонна хетачох Пекине яьча переговорех дола цхьадола бакъдараш доаладеш Вашингтонера бал хоеш. Лакхехьа хьоалаьча «официальни сагоа», кхьоашта дика, эхьар, вьетнамски позице хьакъехьара коммюнике тIара китайски позиция Вашингтонс юки эзу деша дьакъехьа Пекина эггара а боарамегIа йола Пекине зачалени хиларах тарра, Къулбаседа Вьетнаме турпалиа халкъо цо империалисташта духьал лоаттабеча къовсаме хьаьда Китай хьаллоавпаш хилирах йола риторика а йоалаш».

«Официальни сагоа гучадахараша йоах Пекине торг ешкиняб, яхаш лерхI «Гардиан» яхача лондонски газета. Цул сонгIа Тайванера шоай тIема низаш деш — деш кIеззигдергда аьнна ВIашагIкхайттача Штаташа деша дош дар Вьетнамера тIом США-на пайдане доьча тайпара чакхбоаккхилга Ханойгара дакъхара Китай хьалхьоае гIерташ. Ший бахьан доацаш белгалдаьхкхац «Трибуна людy» яхача газета «шин оагIорахьара американо-китайски отношенеш кхьча халкъьий кертгерча хьашний чотах дегIайоагIаш хилар».

АГРЕССОРАШ ЭШАНЗА БАРГБАЦ

Гаргарча Малхбоалера кхохкам лахлуш ба. Из Израила лечa кердача агрессивни гIулакхех духхьала хьахинар да. Израилга гIолла дунен халкъашта юкъера империализм гIерт Iарбий дунецца шоаш деш хинна доал юхаоттаде, Iарбий мехкашкара прогрессивни режимаш йохае, социально - экономически карагIдаьннарш дIадаха, цу района халкъий къоний рузкъаш дIадахьа.

Мадарра зьача духхьал из ба дIадаьхача кIирагIа Ливанцен Сирен довзонашкарча районашка хиннача событей чулоацам. Дийшина бIашта израильски эскараша дIалийцар Ливана къулбехьера районаш Уж цар дIалалелеха израильски авиаце къаза бомбаш йайттар Ливана маьршача юрташта. Царца Палестинера байдаь. ООН тIахьожаш лоаттабу, бомбаш еттача хана кхо эзар гергга берк кхалсаг хилнача вегера а етташ.

Ливана духьал тIом беш, Израиль гIийртар ливански правительствален Ливане болча палестински партизаний дуагалхоштеа юкъера барт эгIабе. Сопротивлене палестински болам дIабаккха. Цул сонгIа, Ливански компарте Политбюро аляьясе тIа белгалдоаккхаш махиллара. Израила агрессивни гIулакхаш Ливанан Сопротивлене палестински боламаш духьал дакъа Iеш лац. Берригача Iарбий социально - хортамукъален болама хIама тоха лерхI цар.

Нью-Йорка экстренни кораллагIа гуйъенначу ООН Кхерамзалена Совето цхьа барт а болаш тIаийцар Ливана духьал сигала а латтта а беш бола тIом хьем боацаш соцабаре ший эскар ливански территоре тIара арадаккхара ИзраилагIара хьадехаш йолла резолюци. Израильски эскар ший территоре тIа тIехьаша даьлар, йоагаль цах баха моттигаш тIехьа а юташ.

Бакъда, цул ма а дьаннадехар израильски военщинас лоалахарча Сирена духьал тIом болабеш. Укхаза-м юхадийкхар цунна. Фецарча сирийски оборона йоккхийча топаша чIоагIа тIом бал бомбаш сопае езача оттабир агрессораш. Цул сонгIа, сирийски авиаце атака йир Израила дIалийнача Ломански довкъаш тIарча израильски юрташта.

США империалистически гIоваша хьал а ловцаш, Израила Iарбаьтта духьалара авантюристически никъ лаьпача хана къаьстта лоархIаш болаш да, цхьан оагIорахьа, Iарбий мехкашта, вокх оагIорахьа, Советски Союза социалистически кхьча мехкашта юкъера доттагIал а шIаша делаьу гIулакхаш а дIахо дегIадоалаер. Из кхьаьта хьаьккхар КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела чьалхара заместитель К. Т. Мазуров керте а латташ советски партийно - правительствени делегаце Сире хьа визита итогашта.

IIАЬХЪЕННА КРИЗИС

Январь бетта юкъе Итале йолаенна правительствени кризис чакхъьлар парламент дIа а лаIаш, 7-чеа 8-чеа мае хинан хьалха хормамаш дергдоаш решение а еш. Палатеш дIахоадарех доаа бахьан хилар сенате яьча голосованех, из хича Андреотте цхьан партийни христианско - демократически кабинета тешам балабир.

Полноночей за йистелбаве шу хьалха парламент дIатепара долаш доаа бахьан-и Итале дола дешни дола гIозараш дукха ха лаьбйц дика чулаьла йола кIоарга политически кризис я. Итт шу гергга йолча дана мехка Iаьдала керте латтай «хьардалхарча центра» коалици. Цуьна юкъеър христианско демократически, социалистически, социал-демократически, республикански партеш. Аьрдехьара центристски партеш дукхагIа яр парламенга. Цхьабакъда цу партей позицеш хадлаза дьаьгIора аьттехьарча низаша воальева а цаь шоай мугIарашка чухь а деча низаша. Тайп - тайпарча воакъоех латтача кхераш оттаьча реформий аьттехьа центристски тактика тешам байнна тIаьхьайнсаар хилалга даргдоаца кIоаргга социальни хуеташна дара.

ХIанз хормаманта хьалха баргаш латтача къовсама хьалашка къаьстта кра отт моалагIча ловзьа гIоргьа Итали кха дош. Дола деча керттерча буржуазни партешарча дукхагIболча консервативни дукхагIбераше — христиански демократаша хьаьлташ хьаллоаха реакционни низаш гIерт мехкаш политически сов аьттехьа эрзе. Шоай берига хиа тIабахийта гIерт уж хиле дезаш латта социальни экономически хуьценамаш ца хилийта. Из ма лерхIаш буржуазни партешта юкъе оттайш я христианско - демократически парте либерални аьттехьарча партеца, бешта барте лерда тIа аьттехьара правительствени коалиция шIамагIтохара пламаш.

Аьттехьара бараш тIагIортара духьал латт укх тIеххьарча хана чIоагIаенна аьрдехьара низаши группировкаши. Цар къовсам лоаттабу вокх демократически новкъа дегIабоалабара, кхоачайъе езаш латта реформаш чакхъьхара. тIа-тIа дукхагIа хьаца хеташ хьаьрбувлача неофашистех республика лорайра тIехьа.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-31. 364051 Ленина улица 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 2-44-00; редактора зам.— 2-39-11; жаьпташкхо секретара — 2-34-00; партийни охьолам, культура, промышленности отделий — 2-40-00; юрта бовлашо отдела — 2-42-28; письмай отделан бухгалтерера — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательство типографии. Революции проспект 7/34.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-31 364051 ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 2-44-00, зам. редактора — 2-39-11; ответственного секретаря — 2-34-30; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 2-47-30; отдела сельского хозяйства — 2-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/34.

СФ08034. Заказ № 1572.